

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra mezinárodního a evropského práva

**Postihování podvodů týkajících se
evropských dotací v Česku**

Diplomová práce

Bc. Soňa Poláchová, DiS.

2019

P r o h l á š e n í:

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Postihování podvodů týkajících se evropských dotací v Česku* zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.“

.....

Soňa Poláchová

P o d ě k o v á n í

Tímto děkuji doc. JUDr. Filipovi Křepelkovi, Ph.D. za odborné vedení a připomínky při zpracování mé diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat JUDr. Janě Přikrylové za její cenné rady a zkušenosti z praxe. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině za obrovskou podporu v průběhu studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá postihováním podvodů týkajících se evropských dotací v Česku. Cílem této práce je poskytnout ucelený přehled, zda a jak je v České republice možné kontrolovat poskytnuté prostředky z evropských dotačních programů. Součástí práce je představení evropských fondů a čerpání jejich finančních prostředků, uvedení druhů dotací a postupu při žádosti o dotace. Podstatnou část práce tvoří především postup kontroly čerpání dotací, uvedení možných druhů dotačních podvodů a jejich postih.

Klíčová slova

Evropská unie, strukturální fondy, programové období, dotace, nesrovnalost, finanční kontrola, porušení rozpočtové kázně, dotační podvod, trest

Abstract

This diploma thesis deals with sanctioning of frauds related to European subsidies in Czechia. The target of this work is to provide a comprehensive overview if and how we can control provided resources from European subsidy programmes in the Czech Republic. The part of this work is the introduction of European funds and their financial drawing, indication of types of subsidies and subsidy application process. The process of control of subsidies, listing possible types of subsidy frauds and their punishment cover the main part of my work.

Key words

European Union, structural funds, programming period, subsidy, irregularity, financial control, breach of budgetary discipline, subsidy fraud, punishment

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	8
Úvod.....	10
1. Fondy EU	12
1.1 Strukturální fondy.....	12
1.1.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	13
1.1.2 Evropský sociální fond (ESF)	13
1.2 Ostatní fondy	14
1.2.1 Fond soudržnosti (Kohezní fond).....	14
1.2.2 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV).....	14
1.2.3 Evropský zemědělský záruční fond (EZZF)	15
1.2.4 Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)	15
1.2.5 Fond solidarity Evropské unie (FSEU).....	15
1.2.6 Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF).....	16
1.2.7 Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD)	16
1.2.8 Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)	16
1.2.9 Evropský fond pro strategické investice (EFSI)	16
2. Čerpání z fondů v ČR	17
2.1. Evropské dotační programy.....	17
2.2. Právní úprava.....	18
2.2.1. V rámci EU	18
2.2.2. Právní úprava v rámci ČR.....	20
2.2.3. Programové období 2007-2013.....	26

2.2.4.	Programové období 2014-2020.....	29
3.	Dotace	33
3.1.	Pojem dotace	33
3.2.	Druhy dotací	34
3.3.	Žádost o dotaci	37
3.4.	Příjemce dotace	38
4.	Kontrola dotací	40
4.1.	Nejvyšší kontrolní úřad	45
4.2.	Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF	45
4.3.	Evropský účetní dvůr.....	46
4.4.	Úřad evropského veřejného žalobce.....	46
4.5.	Porušení rozpočtové kázně	47
4.6.	Nevyplacení dotace	50
4.7.	Opatření k nápravě	51
4.8.	Vrácení dotace	51
4.9.	Odnětí dotace nebo NFV	52
4.10.	Ukládání odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně	52
5.	Dotační podvod.....	58
5.1.	Obligatoční znaky skutkové podstaty dotačního podvodu	59
5.2.	Druhy dotačních podvodů	64
5.3.	Vztah dotačního podvodu k jiným ustanovením	68
5.3.1.	Poškození finančních zájmů Evropské unie.....	69
5.4.	Postihování dotačních podvodů.....	73
5.4.1.	Druhy trestů.....	75

5.4.2. Trestní odpovědnost právnických osob.....	76
6. Srovnání Slovensko	78
Závěr	80
Seznam použitých zdrojů	82
Přílohy	97

Seznam schémat

Schéma č. 1 Financování dotačního projektu ex-ante.....	36
Schéma č. 2 Financování dotačního projektu ex-post.....	36
Schéma č. 3 Kombinované Financování dotačního projektu	37

Seznam použitých zkratk

AMIF	Azylový, migrační a integrační fond
ČR	Česká republika
EFPR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EGF	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
EP	Evropský parlament
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUFS	Fond solidarity Evropské unie
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FEAD	Fond evropské pomoci nejchudším osobám
FS	Fond soudržnosti
KŘ	Zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství

MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NSS	Nejvyšší správní soud
NFV	Návratná finanční výpomoc
PVP	Přechodná vnitrostátní podpora
PRK	Porušení rozpočtové kázně
RP	Rozpočtová pravidla
RRRS	Regionální rada regionu soudržnosti
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SR	státní rozpočet
SRP	Společná rybářská politika
SŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZTOPO	Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob
ZVZ	Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Úvod

Diplomová práce pojednává o tom, jak funguje v České republice kontrola peněžních prostředků pocházejících z evropských dotačních programů. Vstup do Evropské unie v roce 2004 umožnil České republice čerpat finanční prostředky, které Evropská unie svým členům poskytuje za účelem zvýšení ekonomického růstu. Cílem diplomové práce je komplexně představit postup čerpání z evropských programů a jejich následnou kontrolu. V návaznosti na tuto kontrolu, pak diplomová práce popisuje, jak při čerpání peněžních prostředků, může dojít až k dotačnímu podvodu a uvádí tresty za něj ukládané. V práci bude použita převážně metoda deskripce a analýzy.

V první části práce představuji jednotlivé fondy Evropské unie, prostřednictvím, kterých se peněžní prostředky čerpají. Stručně u každého fondu popisuji, co je jeho cílem a na jaké projekty jeho finanční prostředky plynou.

Další kapitola se věnuje popisu čerpání z fondů v České republice. Představuji zde jednotlivé dotační programy v programovém období 2007-2013 a následujícím programovém období 2014-2020. Také v této kapitole uvádím právní úpravu týkající se poskytování dotačních prostředků a jejich kontroly.

V třetí kapitole se již dostávám k samotnému pojmu dotace. Uvádím jednotlivé druhy dotací a pojmy s nimi související. Dále postup při podání žádosti o dotaci a kdo může být jejich příjemce.

Čtvrtá kapitola se zabývá kontrolou dotací. Zde jmenuji jednotlivé subjekty, které se kontrolou dotačních prostředků zabývají. Postupně se dostávám k možným zásahům poskytovatele dotace v případě zjištěné nesrovnalosti při čerpání a dále k postupu orgánů finanční správy při porušení rozpočtové kázně a ukládání odvodu a penále za něj.

Pátá kapitola se zabývá hlavní částí této práce, jak je zjevné z jejího názvu, a to dotačním podvodem. Popisuji v této kapitole znaky skutkové podstaty dotačního podvodu a možné druhy dotačních podvodů. Také uvádím vztah trestného činu dotačního podvodu k jiným ustanovením, a to poškození finančních zájmů Evropské unie. V další části kapitoly rozebírám postih dotačních podvodů, druhy trestů, které je za ně možné uložit a v neposlední řadě uvádím také pohled na trestní odpovědnost právnických osob.

Jelikož k oblasti dotačních podvodů není mnoho odborné literatury, čerpala jsem zejména z právních předpisů, metodických pokynů, sborníků právnických fakult, webových stránek jednotlivých ministerstev a institucí Evropské unie.

1. Fondy EU

V době vzniku EHS v roce 1958 členské státy pochopily, že velké rozdíly mezi jednotlivými oblastmi nejsou žádoucí. Vznikl Evropský sociální fond, o kterém budu podrobněji hovořit dále, ale zájem o regionální politiku vzrostl až s rozšířením Evropských společenství v roce 1973. Na nátlak Velké Británie, která chtěla vyvážit deficity způsobené společnou zemědělskou politikou, vznikl Evropský fond regionálního rozvoje. Na základě předložení regionálních projektů Komisi byly peněžní prostředky z rozpočtu členským státům přidělovány automaticky.¹

Hlavním cílem fondů politiky EU je postupně snižovat rozdíly mezi jednotlivými regiony zemí EU. Prostřednictvím fondů je financováno školství, zdravotnictví, životní prostředí, doprava a také podnikatelské projekty, díky kterým je zvyšován ekonomický růst a zaměstnanost. Můžeme tedy říct, že Evropské fondy pomáhají všem občanům ČR.² Zájemci o prostředky z těchto fondů je mohou čerpat prostřednictvím jednotlivých operačních programů.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti patří společně se zemědělskou politikou k nejvýznamnějším evropským agendám a EU na ni vynakládá více než třetinu společného rozpočtu.³

1.1 Strukturální fondy

Základními finančními nástroji pro realizaci regionální politiky a soustřeďování finančních prostředků EU na zmenšování rozdílů mezi regiony a sociálními skupinami členských států jsou společný rozpočet EU a strukturální fondy.⁴

¹ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009, s. 10. ISBN 978-80-7408-014-2.

² Jak evropské dotace pomáhají. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-evropske-dotace-pomahaji>.

³ MACHÁLEK, P., ČERNÝ, M., GROHMANN, D. *Dotační politiky EU*. Brno: MU, 2014, s.29. ISBN 978-80-210-7118-6.

⁴ BUDÍK, 2009, op. cit., s. 11.

Pro nejrychlejší a nejefektivnější čerpání prostředků ze strukturálních fondů byly v kandidátských zemích využity předvstupní nástroje. Pro Českou republiku to byly programy Phare, ISPA a Sapard, které však v době vstupu ČR do EU v roce 2004 již pouze dobíhaly.⁵

1.1.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

*Cílem Evropského fondu pro regionální rozvoj je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v EU vyrovnáváním rozdílů mezi jejími regiony.*⁶ Financuje především investiční projekty, které pomáhají snižovat nesrovnalosti v zaostávajících a průmyslově upadajících oblastech. Z uvedeného vyplývá, že nejvíce investic plyne do rozvoje infrastruktury a výroby, což podporuje nárůst volných pracovních míst. Dále se také prostředky čerpají v obcích a městech za účelem zvýšení cestovního ruchu, rekonstrukcí památek, zlepšení úrovně vzdělávání (vybavení škol a školek) apod.⁷

Finanční prostředky z ERDF se také používají na podporu projektů zabývajících se enviromentální problematikou, jako např. regenerace zeleně nebo odstraňování ekologických zátěží. V neposlední řadě tento fond také podporuje elektronizaci veřejné správy a podporuje tím transparentnost a demokratičnost veřejné správy.⁸

1.1.2 Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze všech strukturálních fondů. Vznikl roku 1957 a je zásadním finančním prostředkem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Fond je zaměřen na neinvestiční projekty. Jeho hlavním úkolem je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, rovné příležitosti pro všechny na trhu práce, boj s diskriminací

⁵ BUDÍK, 2009, op. cit., s. 11.

⁶ Evropský fond pro regionální rozvoj. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/.

⁷ Přehled fondů EU. *Euroskop.cz* [online]. Vláda České republiky, © 2005-2018. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>.

⁸ MACHÁLEK, ČERNÝ, GROHMANN, Dotační politiky EU, 2014, op. cit., s. 30.

na trhu práce, celoživotní vzdělávání, rekvalifikace, podpora osob se zdravotním postižením a další.⁹

1.2 Ostatní fondy

1.2.1 Fond soudržnosti (Kohezní fond)

*„Fond soudržnosti se zaměřuje na členské státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Jeho cílem je eliminovat hospodářskou a sociální nerovnost a podporovat udržitelný rozvoj.“*¹⁰ Pojem kohezní politika, zaveden Jednotným evropským aktem v roce 1986, označuje všechny kroky vedoucí ke snížení ekonomických a sociálních nerovností v EU.¹¹ Kohezní politika je na úrovni současného unijního práva upravena v čl. 174 až 178 Smlouvy o fungování EU.¹² Kohezní fond, jak se mu také říká, je na rozdíl od strukturálních fondů zaměřen na podporu rozvoje chudších států. Vznikl v roce 1993 a jsou z něj podporovány investiční projekty, které se zabývají dopravní infrastrukturou, ovšem ve větším rozsahu, obnovitelnými zdroji energie, nebo ochranou životního prostředí.¹³ V ČR je hlavním koordinátorem využívání prostředků z FS MMR.

1.2.2 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

Tento fond podporuje rozvoj venkova a spadá do společné zemědělské politiky EU. Finanční prostředky čerpané z EZFRV jsou využívány ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí

⁹ Evropský sociální fond v ČR. ESFR [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/programy/evropsky-socialni-fond/>.

¹⁰ Fond soudržnosti. Ec.europa.eu [online]. Evropská komise. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/cohesion-fund/.

¹¹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Barrister & Principal, 2009, s. 29. ISBN 978-80-87029-56-5.

¹² SVOBODA, T. *Efektivnost využívání strukturálních fondů EU: vybrané právní aspekty*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2016, s. 19. ISBN 978-80-21-8427-8.

¹³ Informace o фонде. Dotaceeu.cz [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech>.

a krajiny, kvality života ve venkovských regionech a diverzifikace hospodářství venkova.¹⁴ Řídícím orgánem je v ČR MZe a zprostředkujícím subjektem je SZIF.

1.2.3 Evropský zemědělský záruční fond (EZZF)

Evropský zemědělský záruční fond je stejně jako EZFRV fond společné zemědělské politiky, který je určený pro podporu udržitelného zemědělství. Z tohoto fondu se přímo financují přímé platby zemědělským subjektům a další nástroje a opatření regulující trh se zemědělskými produkty. Fond je řízen Evropskou komisí a členskými státy. V ČR je platební agenturou SZIF.¹⁵

1.2.4 Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)

Cílem Evropského námořního a rybářského fondu je podpora rybolovu, který spadá do společné rybářské politiky EU, akvakultury a zvýšení kvality života v evropských pobřežních oblastech. Financuje projekty, které se týkají jak mořského, tak i vnitrozemského rybolovu (např. odbahňování rybníků). Finanční prostředky jsou také využívány na modernizaci plavidel, zpracovatelského průmyslu či podporu likvidace již nedostačujících plavidel. Řídícím orgánem v ČR je jako u EAFDR MZe ČR a zprostředkujícím subjektem SZIF.¹⁶

1.2.5 Fond solidarity Evropské unie (FSEU)

Tento fond poskytuje finanční pomoc při přírodních katastrofách a jejich prevenci. O pomoc může požádat členský stát, kterému následkem přírodních katastrof vznikla škoda vyšší než 0,6 % jeho HDP.¹⁷ Stalo se tak např. při ztroskotání ropného tankeru Prestige ve Španělsku.

¹⁴ Informace o fondech. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018, op. cit.

¹⁵ Fondy pro zemědělce a rybáře. *Euroskop.cz* [online]. Vláda České republiky, © 2005-2018. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8633/sekce/fondy-pro-zemedelce-a-rybare/>.

¹⁶ Informace o fondech. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018, op. cit.

¹⁷ Informace o fondech. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018, op. cit.

1.2.6 Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF)

Finanční prostředky z toho fondu jsou užívány na pomoc pracovníkům, kteří přišli o své zaměstnání následkem globalizace, tedy např. přemístěním továrny mimo území EU nebo bankrotu velkého podniku apod. O pomoc z tohoto fondu mohou požádat pouze členské státy.

1.2.7 Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD)

Cílem je podpora sociálně slabých obyvatel v začlenění se do společnosti. Financuje podporu členskými státy EU při materiální pomoci nejchudším obyvatelům, jako potraviny, hygienické potřeby, oblečení atd.

1.2.8 Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)

AMIF spadá do gesce MV ČR. Podporuje účinné řízení migračních toků a rozvoj společného přístupu EU v oblasti azylu a přistěhovalectví. Fond se skládá ze čtyř dalších fondů: Fondu pro vnější hranice, Evropského návratového fondu, Evropského uprchlického fondu, Evropského fondu pro integraci.¹⁸

1.2.9 Evropský fond pro strategické investice (EFSI)

Fond vznikl v roce 2015 a je financován z rozpočtu EU a prostředků Evropské investiční banky. Jeho cílem je podpora dlouhodobého hospodářského růstu, konkurenceschopnosti v EU a posílení soukromé investice projektů v různých oblastech, převážně ve výzkumu a inovacích, vzdělávání, zdravotnictví, informačních a komunikačních technologiích.¹⁹

¹⁸ Informace o fondech. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018, op. cit.

¹⁹ Informace o fondech. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018, op. cit.

2. Čerpání z fondů v ČR

Česká republika získala právo čerpat ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti po vstupu do Evropské unie v květnu 2004. V návaznosti na to musela být vypracována řada strategických a programových dokumentů.

Každý strukturální fond EU se věnuje specifickému tematickému odvětví. Finanční prostředky z fondů jsou rozdělovány na základě různě zaměřených programů. V České republice koordinuje tyto tzv. operační programy MMR ČR. Jednotlivé operační programy dále spravují a řídí příslušná ministerstva.²⁰

2.1. Evropské dotační programy

Finanční prostředky regionální politiky EU jsou čerpány na základě tzv. operačních programů a o jejich schválení rozhoduje Evropská komise. Operační programy jsou rozděleny dle tematických okruhů nebo dle regionů. Zatímco tematické programy se vztahují k problému dané oblasti (jako např. podnikání, doprava, životní prostředí), tak regionální se týkají daného regionu (NUTS II).²¹

Kohezní politika je EU realizována v rámci sedmiletých programových období. Členské státy pro tato období vypracovávají vždy nové programové dokumenty. Tyto dokumenty stanovují rozpočet a nové cíle a priority, kterých se členské státy snaží v novém období dosáhnout. Členské státy musí vytvářet dokumenty na každé období v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství (dále také „SOZS“), ve kterých jsou dány úkoly politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

²⁰ BUDÍK, 2009, op. cit., s. 26.

²¹ MAREK, KANTOR, 2009, op. cit. s. 37.

2.2. Právní úprava

2.2.1. V rámci EU

Základní právní úpravu nacházíme v primárním právu EU. V čl. 3 Smlouvy o Evropské unii (dále také „SEU“) je uvedeno, že Unie podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.²² Další zakotvení v primárním právu pak najdeme ve Smlouvě o fungování Evropské unie (dále také „SFEU“) v hlavě XVIII. s názvem Hospodářská, sociální a územní soudržnost čl. 174, který uvádí, že Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.²³ Dosažení těchto cílů Unie podporuje prostřednictvím strukturálních fondů, jak uvádí čl. 175 SFEU.

Povinnosti zakotvené v primárním právu EU jsou v sekundárním právu aplikovány prostřednictvím nařízení, která jsou nově přijímána na každé programové období. Z důvodu velkého množství těchto nařízení uvádím pouze, která jsou stěžejní pro mou práci.

Pro programové období 2007-2013 to byla nařízení:²⁴

Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 ze dne 11. prosince 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (platí i v následujícím programovém období).

Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (platí i v následujícím programovém období).

²² Evropské právo. *Úplné znění Smlouvy o Evropské unii*, Edice ÚZ, Ostrava: Nakladatelství Sagit, a.s., 2017, s. 101. ISBN 978-80-7488-257-9.

²³ Evropské právo. *Úplné znění Smlouvy o fungování Evropské unie*, Edice ÚZ, Ostrava: Nakladatelství Sagit, a.s., 2017, s. 38. ISBN 978-80-7488-257-9.

²⁴ Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013 (s účinností od 1. dubna 2014). *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 14. 12. 2018]. Dostupný z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2014/metodika-financnich-toku-a-kontroly-prog-17121>.

Nařízení Komise (ES, Euratom) č. 2342/2002 ze dne 23. prosince 2002, o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství; *Toto nařízení bylo 1.1.2013 nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1268/2012 ze dne 29. října 2012 o prováděcích pravidlech k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 66/2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie, částečně zrušeno, nicméně čl. 35 až 44 (taktéž sdílené řízení) nař. č. 2342/2002 se i nadále použijí na všechny závazky přijaté do 31. prosince 2013.*

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále jen „Obecné nařízení“).

Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006 stanovující prováděcí pravidla pro aplikaci Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj (dále jen „Implementační nařízení“).

V programovém období 2014-2020 platí nařízení:²⁵

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním

²⁵ Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 – 2020 (účinnost od 1.11.2014). *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupný z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislative/metodiky/2014/metodicky-pokyn-financnich-toku-programu-19506>

fondů, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (**dále také „Obecné nařízení“**).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006.

2.2.2. Právní úprava v rámci ČR

Po přistoupení ČR k EU bylo nutné pro správné čerpání prostředků ze strukturálních fondů upravit také českou právní úpravu. V této souvislosti je nutno uvést zejména tyto právní předpisy:

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Zákon upravuje poskytování podpory regionálnímu rozvoji, koordinaci a realizaci hospodářské podpory, sociální a územní soudržnosti a podmínky pro činnost evropského seskupení pro územní soudržnosti.²⁶

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Tento zákon upravuje tvorbu, funkce a obsah střednědobého výhledu státního rozpočtu, příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní finanční aktiva a pasiva, finanční hospodaření organizačních složek státu, finanční kontrolu, podmínky zřizování státních fondů, poskytování dotací, rozpočtovou kázeň, hospodaření příspěvkových organizací, způsob řízení státní pokladny a řízení státního dluhu a hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu.²⁷

²⁶ § 1 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 04. 02. 2019].

²⁷ § 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 04. 02. 2019].

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tzv. „malá rozpočtová pravidla“ upravují tvorbu, postavení, obsah a funkci rozpočtů územně samosprávných celků a jejich hospodaření. Mimo jiné obsahují úpravu dotací, návratných finančních výpomocí a postup při porušení rozpočtové kázně.²⁸

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů („zákon o finanční kontrole“). Tento zákon stanovuje hlavní cíle, předmět a zásady finanční kontroly. Kontrola dle tohoto zákona je součástí systému zabezpečující hospodaření s veřejnými prostředky, a to před jejich poskytnutím, v průběhu používání a po jejich použití, včetně auditu dle předpisů Evropských společenství.²⁹

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), zrušil zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Podle tohoto zákona postupují kontrolní orgány při kontrole činnosti orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů, právnických a fyzických osob. Dále také při kontrole výkonu státní správy, kontrole činnosti právnických osob založených nebo zřízených státem nebo územním samosprávným celkem vykonávané ze strany zakladatele nebo zřizovatele.³⁰

Zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách. Nový zákon o veřejných zakázkách musel být přijat v návaznosti na Dohodu o partnerství. Podle tohoto zákona musí postupovat všichni příjemci dotací, kteří překročí zákonem stanovený limit výše veřejné zakázky. Novinkou od října 2018 je povinná elektronizace. Komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem musí probíhat elektronicky.³¹

²⁸ § 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.

²⁹ § 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 04. 02. 2019].

³⁰ § 1 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 07. 02. 2019].

³¹ KNOB, Miroslav. Veřejné zakázky – povinná elektronizace. *Pravniprostor.cz* [online]. ATLAS consulting spol. s r. o., publikováno 04. 02. 2016 [cit. 05. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo-verejne-zakazky-povinna->

Metodický pokyn

Metodické pokyny jsou vždy schvalovány pro dané programové období, níže uvádím metodické pokyny platné pro nynější programové období 2014-2020.

Kontroly v rámci implementace finančních nástrojů jsou prováděny podle obecných pravidel stanovených **Metodickým pokynem pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014-2020** zpracovaným Ministerstvem financí v rámci své působnosti stanovené ust. § 7 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).³²

Závazné postupy a pravidla pro jednotlivé subjekty implementační struktury (zejména ministerstva v pozicích řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů) v oblasti finančního řízení EFPR, ESF, FS a ENRF u a implementace příslušných operačních programů jsou uvedeny v **Metodickém pokynu finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014 – 2020** (účinnost od 1. 11. 2014). Tento pokyn byl vypracován v souladu s právními předpisy EU a ČR a schválen usnesením vlády č. 837 ze dne 15. října 2014.³³

Dalšími důležitými dokumenty při čerpání podpor jsou Závazné pokyny. Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpor jsou vydávány příslušnými ministerstvy. Pokyny upřesňují a sjednocují administrativní postupy vybraných projektů a jsou závazné pro subjekty implementační struktury. Rozhodnutí a Smlouvy o poskytnutí podpory uvádějí, dle jakých pokynů se mají příjemci podpor řídit.

[elektronizace?fbclid=IwAR1sAv0L3XsWzDbv9SG0xTbAq9MUFcr9eTmS82QlijfYjd93U_9fLH8VY3U](https://www.mfcr.cz/elektronizace?fbclid=IwAR1sAv0L3XsWzDbv9SG0xTbAq9MUFcr9eTmS82QlijfYjd93U_9fLH8VY3U).

³² Metodiky, doporučené formy žádostí a kodexy využívané Ministerstvem financí. *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 07. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislative/metodiky/2014>.

³³ Metodiky, doporučené formy žádostí a kodexy využívané Ministerstvem financí. Ministerstvo financí ČR, © 2019, op. cit.

Než se budu věnovat jednotlivým programovým odvětvím je nutno vysvětlit pojmy, které s nimi souvisejí. Subjekty podílející se na řízení a kontrole operačních programů jsou souhrnně označovány jako Implementační struktura. Každý členský stát musí určit dle čl. 106 Obecného nařízení pro každý operační program řídicí orgán, certifikační orgán a funkčně nezávislý auditní orgán. K těmto třem orgánům bych ráda uvedla ještě další pojmy, které s poskytováním dotací souvisejí, a ve své práci je budu používat.

Národní orgán pro koordinaci

„Národní orgán pro koordinaci zajišťuje čerpání z fondů politiky soudržnosti Evropské unie v České republice. Přípravuje pravidla, kterými se čerpání řídí, koordinuje činnost řídicích orgánů a vyjednává s Evropskou komisí. V rámci své činnosti také spravuje monitorovací systém, vyhodnocuje čerpání a navrhuje opatření, jak předejít případným rizikům, a zajišťuje publicitu evropských fondů v České republice.“³⁴

Jak už bylo řečeno výše, v ČR plní roli Národního orgánu pro koordinaci (dále také „NOK“) MMR ČR na základě Usnesení vlády ČR č. 198 z 22. února 2006 a č. 448 z 12. června 2013. V programovém období 2007-2013 zodpovídal NOK za řízení a koordinaci realizace a naplňování stanovených cílů Národního strategického referenčního rámce.³⁵

Řídicí orgán

Má hlavní odpovědnost za účinné a účelné provádění fondů a ENRF. Plní mnoho funkcí, které souvisejí s řízením a monitorováním programu, výběrem projektů, finančním řízením, a kontrolami.³⁶ V ČR jsou řídicími orgány příslušná

³⁴ Národní orgán pro koordinaci. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 18. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Narodni-organ-pro-koordinaci>.

³⁵ Národní orgán pro koordinaci. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, op. cit.

³⁶ Čl. 108 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. (dále také „Obecné nařízení“). In: *EUR-Lex* [právní informační

ministerstva nebo regionální rady (do roku 2014), Magistrát hlavního města Prahy. Jako řídicí orgány byla ministerstva a Magistrát hl. m. Prahy určena Usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012.

Certifikační a platební orgán

Jeho úkolem je vypracovávání a předkládání žádostí o platby Komisi. Měl by osvědčovat úplnost, přesnost a věcnou správnost účetních závěrek. Zaúčtované výdaje by měly být v souladu s platnými unijními a vnitrostátními předpisy.³⁷ Je ústředním orgánem státní správy zodpovědným za prostředky poskytnuté ČR z rozpočtu EU. V ČR je to odbor Ministerstva Financí ČR – Národní fond, a to na základě usnesení vlády ČR č. 448 z 12. června 2013. Funkci certifikačního orgánu může vykonávat i řídicí orgán.

Auditní orgán

Nezávislý auditní subjekt, který je odpovědný za provádění auditů v rámci jednotlivých programů a za vykonávání činností v souladu s obecným nařízením. Ověřuje účinné fungování řídicího a kontrolního systému programu. Audity vykázaných výdajů by měly být prováděny tak, aby z nich bylo možné vyvozovat patřičné závěry. Povinnosti auditního orgánu jsou určeny v čl. 110 Obecného nařízení. Auditním orgánem v ČR je Ministerstvo financí ČR na základě již zmíněného Usnesení vlády ČR č. 448 z 12. června 2013.³⁸

Certifikace

Certifikací rozumíme potvrzení správnosti údajů předložených řídicími orgány orgánu platebnímu. Jejím výsledkem je zpracování žádosti o platbu platebního orgánu Evropské komisi společně s certifikátem podepsaným oprávněnou osobou.

system]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 20. 01. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R1303>.

³⁷ Čl. 109 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, op.cit. [cit. 20. 01. 2019].

³⁸ Strukturální fondy. *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 07. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/strukturálni-fondy>

Globální grant (v období 2007–2013 a 2014-2020)

Členský stát nebo řídicí orgán může pověřit řízením části programu zprostředkující subjekt, a to na základě písemné smlouvy. Na vybraný zprostředkující subjekt se finanční prostředky určené na vybrané účely převedou a ten je následně poskytuje příjemcům na financování daných akcí.

AFCOS = Anti-Fraud Coordinating Structure

Koordinovaná struktura kontaktních bodů na příslušných resortech, Regionálních rad regionů soudržnosti, Magistrátu hl. m. Prahy, Policejním prezidiu, NKÚ a NSZ vytvořená pro spolupráci s Evropským úřadem pro boj proti podvodům v ČR.

Zprostředkující subjekty

Zprostředkující subjekty jednají v odpovědnosti řídicích orgánů nebo provádějí jejich jménem činnosti týkající se konečných příjemců. Může jím být orgán státní správy, kraj nebo soukromý subjekt.

Příjemci

Tento pojem je upraven zákonem o RP a označuje jím subjekt, který na základě rozhodnutí nebo smlouvy obdržel ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu finanční prostředky na stanovený účel.³⁹ Příjemci projekty přímo realizují a přijímají finanční prostředky z operačních programů.

Monitorovací výbory

Monitorovací výbory jsou zřizovány členskými státy za účelem monitorování programů. Tyto výbory by měly kontrolovat provádění programů a dosahování jejich cílů. Měly by mít možnost předkládat řídicím orgánům připomínky k provádění a hodnocení programů, na základě svých připomínek monitorovat přijatá opatření a snižovat administrativní zátěž příjemců.⁴⁰

³⁹ § 3 písm. b zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 07. 02. 2019].

⁴⁰ Čl. 48 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, op.cit. [cit. 20. 01. 2019].

Programy

Programem se rozumí „soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku.“⁴¹

Pro získání dotace ze strukturálních a investičních fondů musí být splněno několik podmínek. Důležité pro žadatele je vybrat vhodný program a k němu vytvořit projektový záměr. Žádost o podporu se podává příslušnému řídicímu orgánu na základě výzvy. Výzvy jsou průběžné na delší časové období nebo kolové, které se vyhodnocují najednou. Žádosti se podávají se všemi potřebnými podklady a přílohami ve stanoveném termínu prostřednictvím elektronického systému ISKP MS 2014+. Řídící orgán nebo zprostředkující subjekt posuzuje žádosti o podporu na základě hodnotících kritérií uvedených ve výzvě. O výsledku posouzení žádosti jsou žadatelé informováni a v případě neúspěchu se mohou odvolat způsobem, který je nastaven jednotlivými řídicími orgány.⁴²

2.2.3. Programové období 2007-2013

V programovém období 2007-2013 bylo z rozpočtu EU vyčleněno přes 347 miliard eur, ze kterých ČR mohla vyčerpat více než 26 mld. EUR. Strategie a oblasti pro čerpání těchto evropských prostředků jsou stanoveny v Národním strategickém referenčním rámci (dále také „NSRR“).⁴³ Česká republika využila 96,4 % vyjednaných prostředků, což bylo 24,8 mld. EUR z přidělených 25,8 mld. EUR.⁴⁴

⁴¹ § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 11. 02. 2019].

⁴² 10 kroků k získání dotace. Dotaceeu [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 14. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>.

⁴³ Programové období 2007-2013. Dotaceeu [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 20. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013>.

⁴⁴ Čerpání v období 2007-2013. Dotaceeu.cz [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 20. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Cerpani-v-obdobi-2007-2013>.

Programy v tomto období byly:⁴⁵

Integrovaný operační program (IOP). Zaměření programu bylo na modernizaci a zefektivnění činností a procesů v oblasti státní správy, rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, veřejných služeb, veřejného zdraví, podporu cestovního ruchu atd. Řídícím orgánem bylo MMR. Financování probíhalo v poměru 85 % z ERDF a 15 % národního zdroje.

OP Podnikání a inovace. Podpora byla poskytována malým a středním podnikům na základě bezúročného úvěru nebo zvýhodněné záruky nebo formou dotace. Předmětem byl rozvoj firem, efektivní energie, inovace, prostředí pro podnikání a inovace, služby pro rozvoj podnikání. Řídícím orgánem bylo MPO.

OP životní prostředí. Cílem tohoto programu bylo zlepšení prostředí a kvality života s pozitivním dopadem na zdraví obyvatel. Byl financován z FS a ERDF. Řídícím orgánem bylo MŽP a zprostředkujícím subjektem SFŽP.

OP Doprava. Podpora poskytována na modernizaci a rozvoj železničních tratí, modernizace a rozvoj dálnic a silnic, rekonstrukce a modernizace na silnicích I. třídy a rozvoj a modernizaci vnitrozemských vodních cest. Řídícím orgánem bylo Ministerstvo dopravy a zprostředkující subjekt SFDI. Financováno z FS a ERDF.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Podpora zvyšování kvality ve vzdělávání, rovné příležitosti dětí a žáků se speciálním vzdělávacími potřebami, další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení. Řídícím orgánem MŠMT a financováno z ESF.

OP Výzkum a vývoj pro inovace. Podpora výzkumu a vývoje vysokých škol, výzkumných ústavů, veřejných výzkumných institucí, neziskových organizací atd. Řídícím orgánem MŠMT a financování pomocí ERDF.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Předmětem podpory byla aktivní politika trhu práce, sociální integrace a rovné příležitosti, adaptabilita, veřejná správa a veřejné

⁴⁵ Operační programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, op. cit.

služby, mezinárodní spolupráce a technická pomoc. Řídícím orgánem bylo MPSV a zdrojem financování ESF.

OP Technická pomoc. Určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, sledování, kontroly a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce (NSRR), který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007–2013.⁴⁶

Všechny výše uvedené programy byly tematicky zaměřené. Dále v tomto programovém období byly Regionální operační programy tzv. ROP: ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Střední Morava.

ROP jsou financovány z ERDF a každý je řízen samostatně Regionální radou příslušného regionu soudržnosti.⁴⁷ Zaměření těchto programů bylo na rozvoj území, regionální rozvoj podnikání, rozvoj cestovního ruchu, dopravní dostupnost a obslužnost.

Dva operační programy mělo v tomto období také hl. m. Praha a to: OP Praha Konkurenceschopnost, OP Praha Adaptabilita.

Pro podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů byla možnost čerpat z devíti operačních programů, a to všemi regiony v ČR. Pod tyto programy se řadily: OP Přeshraniční spolupráce ČR - pro státy Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko, Slovensko, OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko), OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny), Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy,

⁴⁶ Operační programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 22. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.

⁴⁷ NUTS II jsou územní statistické jednotky, tzv. regiony. V České republice je 8 regionů soudržnosti - tj. 8 územních jednotek na úrovni NUTS II. Každý region NUTS II v ČR měl v období 2007-2013 vlastní Regionální operační program (ROP) nyní v období 2014-2020 na něj navazuje Integrovaný regionální operační program (IROP).

Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU), Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy).⁴⁸

2.2.4. Programové období 2014-2020

Na nové programové období probíhala příprava již od roku 2010. Pro Českou republiku byly z ESI vyčleněny prostředky ve výši téměř 24 mld. EUR. Směr pro následující období zůstal v podstatě stejný, pouze se navýšil počet fondů a snaží se o jejich sladění s cíli Strategie Evropa 2020.⁴⁹

Důležitým a základním dokumentem pro toto období je Dohoda o partnerství. Každý členský stát by měl ve spolupráci se svými partnery a v dialogu s Komisí vypracovat dohodu o partnerství, která by měla stanovit opatření k zajištění účinného a účelného provádění fondů ESI.⁵⁰ Dohoda byla přijata EK 11. 8. 2014 po téměř tříletém vyjednávání a definuje hlavní oblasti rozvoje ČR. Tímto dokumentem vstoupila ČR do formálního schvalovacího procesu EK.⁵¹

Česká republika čerpá v tomto období prostředky pomocí programů, schválených Usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. 11. 2012. Koordinací přípravy programů bylo pověřeno MMR, ale jsou připravovány příslušnými resorty. Programy jsou rozděleny podle národní, nadnárodní či přeshraniční spolupráce.

⁴⁸ Operační programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, op. cit.

⁴⁹ Strategie Evropa 2020 byla EK představena 03. 03. 2010 a má dostat hospodářství EU z krize. Snaží se dosáhnout hospodářského růstu prostřednictvím efektivnějšího investování do výzkumu a inovací, vzdělávání, udržitelného a konkurenceschopného průmyslu a nízkouhlíkové ekonomiky, tvorbu pracovních míst a snižování chudoby. Dostupné z: <https://www.spcr.cz/aktivita/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/3329-evropa-2020-evropska-komise-zverejnila-novou-evropskou-hospodarskou-strategii>.

⁵⁰ Č. 20 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, op. cit. [cit. 20. 01. 2019].

⁵¹ Vyjednávání po třech letech skončilo, Česká republika se dohodla s Bruselem. *Mmr.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, publikováno 11.8.2014 [cit. 07. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Pro-media/Tiskove-zpravy/2014/Vyjednani-po-trech-letech-skoncilo-Ceska-republ>.

*Národní operační programy:*⁵²

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, řízený MPO. Cílem je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený MŠMT. Cílem je investice do rozvoje lidského potenciálu.

Operační program Zaměstnanost, řízený MPSV. Cílem je zlepšení lidského kapitálu obyvatel ČR a veřejné správy ČR.

Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy. Cílem je podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách.

Operační program Životní prostředí, řízený MŽP. Za cíl si klade ochranu a zajištění kvalitního a zdravého prostředí pro život obyvatel ČR. Podporu efektivního využívání zdrojů a omezení negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí.

Integrovaný regionální operační program, řízený MMR. Za cíl má rozvoj území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy, zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech.

Operační program Praha - pól růstu ČR, řízený Magistrátem hlavního města Prahy. Program k zajištění efektivních investic v Praze s cílem zvýšit konkurenceschopnost Prahy jako rozvojového pólu republiky a zajištění kvalitního života obyvatel.

Operační program Technická pomoc, řízený MMR. Tento program má podpůrný charakter. Zaměřuje se na nastavení prostředí pro implementaci Dohody o partnerství.

Operační program Rybářství 2014-2020, řízený MZe. Cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v ČR.

⁵² Programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 29. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Operacni-programy>

Program rozvoje venkova, řízený MZe. Zaměřen na konkurenceschopnost zemědělství, opatření v oblasti klimatu a rozvoj venkovských oblastí.

*Programy přeshraniční spolupráce:*⁵³

Interreg V-A Česká republika - Polsko, řízený MMR.

Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika, koordinovaný na území České republiky MMR.

Interreg V-A Rakousko - Česká republika, koordinovaný na území České republiky MMR.

Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014-2020, koordinovaný na území České republiky MMR.

Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020, koordinovaný na území České republiky MMR.

*Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce:*⁵⁴

Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE, koordinovaný na území České republiky MMR.

Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE, koordinovaný na území České republiky MMR (schválen dodatečně usnesením vlády ČR č. 447 ze dne 12. června 2013).

Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE, koordinované na území České republiky MMR.

Program meziregionální spolupráce ESPON 2020.

Program meziregionální spolupráce INTERACT III.

Program URBACT III.

⁵³ Programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, op. cit.

⁵⁴ Programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, op. cit.

Program HORIZONT

Výjimku ze všech uvedených programů představuje program HORIZONT 2020. Tento program je největším programem EU pro výzkum a inovace a má podporu evropských vůdců a poslanců EP. Cílem tohoto programu je vytvořit v Evropě vědu světové úrovně, odstranit překážky pro inovace, usnadnit spolupráci veřejnému a soukromému sektoru.⁵⁵ Všechny výzvy do tohoto programu lze nalézt v Úředním věstníku EU (oficiální zdroj všech dokumentů EU). Hlavním rozdílem mezi programem HORIZONT a ostatními programy je ve způsobu financování. Finanční prostředky jsou poskytovány přímo Evropskou komisí, nikoliv přes Fondy, jako u ostatních programů. EK uzavře s každým účastníkem grantovou dohodu, která stanoví aktivity výzkumu a realizace, délku projektu, rozpočet, sazby a náklady, příspěvek EK, práva a povinnosti atd.⁵⁶

⁵⁵ What is Horizon 2020? *ec.europa.eu* [online]. European Commission 2019 [cit. 08. 02. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>.

⁵⁶ How to get funding? *ec.europa.eu* [online]. European Commission 2019 [cit. 08. 02. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/how-get-funding>.

3. Dotace

3.1. Pojem dotace

Dotace jsou formou veřejné podpory a rozumí se jimi „*peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel*“⁵⁷ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, který tento pojem definuje je, jak jsem uvedla v předchozí kapitole, pro poskytování dotací v ČR stěžejním předpisem.

Návratnou finanční výpomocí se rozumí „*prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, bezúročně právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit do státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu*“⁵⁸ Na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc není právní nárok, pokud zákon nestanoví jinak.⁵⁹ Dotace je poskytována nenávratně, a pokud jsou splněny všechny podmínky jejího čerpání, tak bez jakéhokoliv protiplnění. Zde můžeme uvést rozdíl v případě návratné finanční výpomoci, u které je příjemce povinen ji vrátit.

Poskytovatelem dotace nebo NFV může být ústřední orgán státní správy, Úřad práce České republiky, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky, Technologická agentura České republiky nebo organizační složka státu, kterou určí zvláštní zákon.⁶⁰

Poskytování dotací a NFV upravuje také již zmíněný zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (tzv. „malá rozpočtová pravidla“). Dotací se dle tohoto zákona rozumí „*peněžité prostředky poskytnuté z rozpočtu*

⁵⁷ § 3 písm. a zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 07. 02. 2019].

⁵⁸ § 3 písm. b zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 07. 02. 2019].

⁵⁹ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol. *Finanční právo*. 5. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-801-6 s. 110.

⁶⁰ § 14 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 10. 02. 2019].

*územně samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí nebo Regionální rady regionu soudržnosti právnické nebo fyzické osobě na stanovený účel.*⁶¹

Návratnou finanční výpomocí se dle malých rozpočtových pravidel rozumí „peněžní prostředky poskytnuté bezúročně z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí nebo Regionální rady regionu soudržnosti právnické nebo fyzické osobě na stanovený účel, které je jejich příjemce povinen vrátit do rozpočtu poskytovatele ve stanovené lhůtě.“⁶²

Vzhledem k následujícímu textu mé práce je nutné vysvětlit také pojmy subvence a příspěvek, o kterých se zmiňuje Trestní zákoník. Subvencí, příspěvkem nebo také grantem je myšlena finanční podpora, tedy jakékoliv peněžní prostředky poskytnuté na základě rozhodnutí, smlouvy nebo jiného právního aktu fyzické nebo právnické osobě jako příjemci na stanovený účel.⁶³ S příspěvkem se nejčastěji můžeme setkat u Dohod uzavřených s Úřadem práce, resp. MPSV v oblasti zaměstnávání.⁶⁴

3.2. Druhy dotací

Dotace nemusejí mít podobu pouze finančních transferů, ale mohou být také v podobě dotovaných půjček nebo poskytovaných kuponů pro nákup služeb.⁶⁵ Dále také můžeme dotace dělit dle způsobu poskytování. Poskytnutí dotace nebo NVF je vlastně transferem prostředků ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv, proti kterému není přímá protihodnota. Dotace a návratné finanční výpomoci se poskytují:⁶⁶

⁶¹ § 10a odst. 1 písm. b zákona č. 250/2000 Sb., o č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

⁶² § 10a odst. 1 písm. c zákona č. 250/2000 Sb., [cit. 27. 02. 2019].

⁶³ Finanční podpora. Dotaceeu.cz [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 27. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Ostatni/Dulezite/Slovník-pojmu/F/Financni-podpora>

⁶⁴ § 8a zákona č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

⁶⁵ SVOBODA, 2016, s. 59, op. cit.

⁶⁶ § 16 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 11. 02. 2019].

- převodem z účtu poskytovatele na bankovní účet příjemce,
- prostřednictvím oprávněné osoby, uznaného chovatelského sdružení nebo zájmového sdružení dle zvláštních zákonů na bankovní účet příjemce, nebo jinou formou,
- umožněním čerpání z rozpočtového výdajového účtu do výše stanoveného limitu.

Dotace se poskytují na základě rozhodnutí nebo dohody o poskytnutí dotace.

Rozhodnutí je individuální právní akt správního orgánu, který jednostranně stanovuje podmínky poskytnutí dotace příjemci dotace, avšak vždy na základě skutečností uvedených v žádosti o dotaci. Náležitosti rozhodnutí o poskytnutí dotace jsou stanoveny zákonem.⁶⁷

Dohoda je dvojstranný právní akt mezi poskytovatelem dotace a příjemcem dotace. V tomto případě jsou podmínky stanoveny na základě jednání mezi těmito subjekty.

Způsoby poskytování jsem již uvedla a nyní se budu věnovat způsobu financování. Způsob financování je důležitý při kontrole dotací, aby bylo jasné, jak byly finanční prostředky poskytovány příjemci dotace.

Při poskytování dotací rozlišujeme tři základní typy financování: ex ante financování, ex post financování a kombinovaný způsob financování.

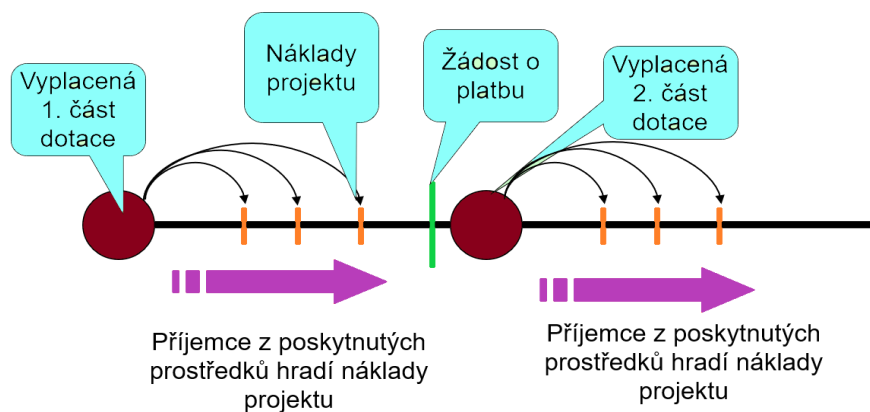
Ex ante financování

Při tomto způsobu financování jsou prostředky poskytnuty předem, a to jednorázově nebo zálohově. Příjemci se prostředky proplácí tak, aby z nich mohl hradit náklady projektu.

Financování ex ante může proběhnout jednorázově nebo průběžně. Jednorázové financování probíhá tak, že příjemce obdrží prostředky ve výši celé dotace dopředu, aby z nich mohla být provedena úhrada nákladů projektu. Oproti tomu

⁶⁷ § 14 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 11. 02. 2019].

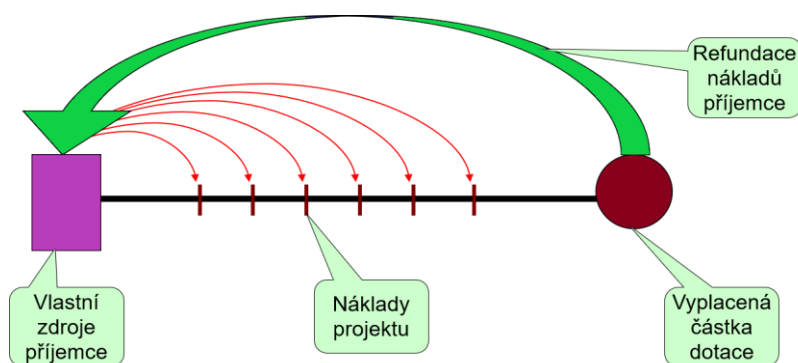
v průběžném ex ante financování se prostředky poskytují na základě žádosti o platbu, ve které jsou uvedeny náklady projektu. V každé následující platbě, musí příjemce prokázat využití prostředků, které mu byly vyplaceny na základě platby předchozí.

Zdroj: Interní vzdělávací materiál Finanční správy ČR

Ex post financování

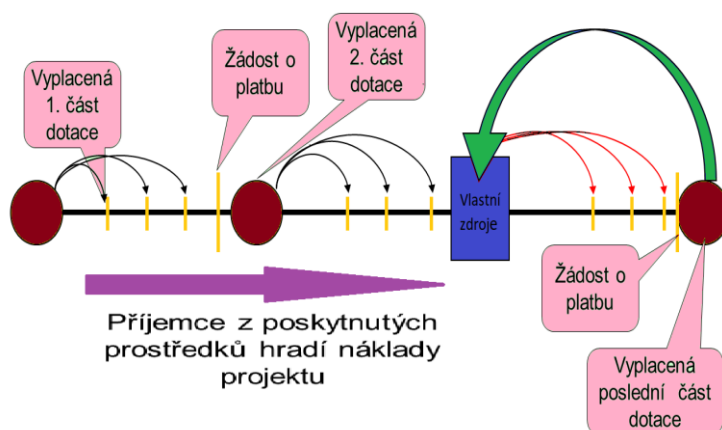
V tomto případě jsou prostředky poskytnuty zpětně. Příjemce dotace si musí náklady projektu hradit nejprve z vlastních prostředků, které jsou mu následně refundovány.

Zdroj: Interní vzdělávací materiál Finanční správy ČR

Kombinované financování

V případě kombinovaného financování se užijí společně dva výše uvedené způsoby. Příjemci je poskytnuta záloha v rámci ex ante a zbytek dotace je mu vyplacen ex post po dokončení projektu.

Zdroj: Interní vzdělávací materiál Finanční správy ČR

3.3. Žádost o dotaci

V předchozí kapitole jsem již uvedla způsoby financování a okrajově jsem se zmínila o rozhodnutí o poskytnutí dotace, ale ještě je nutné se vrátit k žádosti o dotaci. V rámci jednotlivých programů jsou vyhlášeny výzvy k podání žádostí o dotaci. Podmínky operačního programu a termín pro předložení projektové žádosti jsou stanoveny ve výzvě. Žadatelé mezi sebou prostřednictvím výzev soutěží o určený objem prostředků a na základě jejich projektových žádostí je podpora nabídnuta žadateli, který podmínky nejlépe splňuje, a jehož nabídka je tedy nejvýhodnější. Projektová žádost se podává výhradně elektronicky a musí být i s příloženými dokumenty zpracována v souladu s podmínkami operačního programu.⁶⁸

⁶⁸ BUDÍK, 2009, op. cit., s. 30

Výzva k podání žádosti se zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejméně po dobu 30 dnů. Obsahem výzvy je její věcné zaměření, okruh oprávněných žadatelů o dotaci, lhůta pro podání žádosti a další požadavky, které je nutné splnit. Pokud žádost trpí vadami a bylo to vysloveně uvedeno ve výzvě, poskytovatel žadatele vyzve k odstranění vad v přiměřené lhůtě. Pokud tak neučiní, řízení o žádosti se zastaví.⁶⁹

Dotace nebo NFV je poskytována na základě schválené žádosti o dotaci. Řízení o poskytnutí dotace je ukončeno vydáním rozhodnutí. Poskytovatel rozhodnutím dotaci nebo NFV poskytne zcela nebo žádost o poskytnutí dotace nebo NFV zamítne nebo dotaci poskytne zčásti a ve zbytku zamítne.⁷⁰ Proti rozhodnutí poskytovatele není přípustné odvolání ani rozklad. Obnova řízení se nepřipouští. Žadatel o dotaci může podat žalobu ve správním soudnictví dle § 153 odst. 1 písm. a SR.⁷¹

3.4. Příjemce dotace

Pojem příjemce upravují RP a je to subjekt, který na základě rozhodnutí, smlouvy nebo dohody obdržel prostředky ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu.

Příjemce dotace odpovídá za dodržení podmínek uvedených v rozhodnutí nebo smlouvě o poskytnutí dotace. Zde se setkáváme v praxi s častým problémem v případě PRK. Někteří příjemci dotace mají za to, že pokud zpracováním projektu a veškerých záležitostí týkajících se poskytnuté dotace pověří na základě písemné smlouvy jiný subjekt, nenesou za případné porušení podmínek odpovědnost. V těchto případech je nutné upozornit, že příjemce dotace nese objektivní odpovědnost bez ohledu na zavinění. To platí i v případech, kdy příjemce realizuje projekt a v jeho dokončení mu brání třetí osoba. Z praxe je

⁶⁹ § 14j zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 11. 02. 2019].

⁷⁰ § 14m zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 11. 02. 2019].

⁷¹ § 14q zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 11. 02. 2019].

možné uvést příklad dotace, která byla poskytnuta příjemci dotace na průtočnou vodní nádrž. Příjemce zadal stavební práce, ale v průběhu prací zjistil, že nemá dostatek vody v okolí. Zdroj vody se nacházel na sousedním pozemku, kde byl provozován mlýn, který vodu odváděl. Příjemce dotace si před podáním žádosti o dotaci zdroje vody dostatečně neproověřil a neměl s majitelem sousedního pozemku právně ošetřenu možnost čerpání vody z jeho pozemku, tudíž nemohl splnit účel dotace. Obrana příjemce dotace, že mu čerpání vody majitel sousedního pozemku neumožnil, není z pohledu rozpočtové kázně relevantní.

Povinnostmi příjemců dotace se zabýval také NSS v rozsudku sp. zn. 10 Afs 86/2017.⁷² V tomto případě se příjemce bránil proti uloženému odvodu za porušení rozpočtové kázně, který mu byl vyměřen za uzavření smlouvy s uchazečem o veřejnou zakázku, který nesplňoval stanovené technické kvalifikační předpoklady. Příjemce se bránil tím, že uchazeč předpoklady splňoval, pouze je v přihlášce nedoložil, ostatní uchazeči ničeho nenamítali a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže za toto porušení sankci neuložil. Navíc byl toho názoru, že uvedené porušení představovalo minimální společenskou nebezpečnost.⁷³ NSS v tomto případě prohlásil, že příjemce dotace „*se při nakládání s veřejnými prostředky dopustil zjevného porušení platné právní úpravy*“.⁷⁴

⁷² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 8. 11. 2017, sp. zn. 10 Afs 86/2017. *Nssoud.cz* [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018 [cit. 12. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/008610Afs_1700042_20171116145433_preveden.pdf

⁷³ ELIÁŠEK, Martin. Povinnosti příjemce dotace. *Pravniprostor.cz* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., publikováno 05. 02. 2018 [cit. 12. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/judikatura/financni-pravo/povinnosti-prijemce-dotace>

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 8. 11. 2017, sp. zn. 10 Afs 86/2017. *Nssoud.cz* [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018 [cit. 12. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/008610Afs_1700042_20171116145433_preveden.pdf

4. Kontrola dotací

Kontrola ve veřejné správě je jednou ze záruk zákonnosti. Cílem kontroly je sledování, hodnocení a analyzování určité činnosti. Může být vykonávána jak ve státní, tak v soukromoprávní oblasti. Finanční kontrola je speciální částí kontroly ve veřejné správě. Pro výkon veřejné správy jsou subjektům poskytovány finanční prostředky a majetek a úkolem finanční kontroly je zajistit, aby s těmito prostředky bylo nakládáno efektivně, hospodárně a účelně.⁷⁵

Vztah mezi poskytovatelem dotace a příjemcem dotace je vztah veřejnoprávní, proto i kontrola probíhá v režimu tzv. veřejnoprávní kontroly. Kontrola dotací probíhá zejména dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, který uvádí „Řídící orgán a platební agentura vykonávají veřejnosprávní kontrolu u kontrolovaných osob na všech úrovních realizace finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie podle tohoto zákona a přímo použitelných předpisů Evropských společenství.“⁷⁶ Kontrola je také důležitá k zajištění efektivnosti využívání strukturálních fondů.⁷⁷ V praxi tuto finanční kontrolu vykonávají u příjemců dotací poskytovatelé dotací (např. ministerstva), a to prostřednictvím svých kontrolních skupin.

Jedním z hlavních cílů finanční kontroly je „zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností“⁷⁸

Ústředním správním úřadem vykonávajícím finanční kontrolu u organizačních složek státu, státních fondů, Regionálních rad regionů soudržnosti a u ostatních

⁷⁵ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol., 2009, op. cit., s. 73.

⁷⁶ § 8a zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 02. 2019].

⁷⁷ SVOBODA, 2016, op. cit., s. 125.

⁷⁸ § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb., [cit. 15. 02. 2019].

státních organizací, poskytovatelů veřejné finanční podpory, s výjimkou územních samosprávných celků, žadatelů o veřejnou finanční podporu a u příjemců této podpory a dále u právnických a fyzických osob, které jsou napojeny do systému řízení nebo využívání prostředků Evropské unie podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství je Ministerstvo financí.⁷⁹ Ministerstvu financí jsou podřízeny orgány Finanční správy ČR – Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, které spolu s ním finanční kontrolu vykonávají. MF metodicky řídí a koordinuje výkon finanční kontroly.

Finanční úřady se při rozhodování o PRK řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, který je hmotněprávním předpisem, obsahujícím skutkové podstaty jednotlivých PRK. Procesním předpisem je pro správce daně zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.⁸⁰ Finanční úřad jako správce daně musí vymezit rozsah kontroly, který může během kontroly rozšířit nebo zúžit.⁸¹ Příjemce dotace jako daňový subjekt je povinen správcí daně zahájení a provedení daňové kontroly umožnit. Daňový subjekt má právo „být přítomen jednání se svými zaměstnanci nebo dalšími osobami, které vykonávají jeho činnosti, předkládat v průběhu daňové kontroly důkazní prostředky nebo navrhnout provedení důkazních prostředků, které on sám nemá k dispozici, vyvracet pochybnosti vyjádřené správcem daně.“ Naopak mezi povinnosti daňového subjektu patří „zajistit vhodné místo a podmínky k provádění daňové kontroly, poskytnout nezbytné informace o vlastní organizační struktuře, o pracovní náplni jednotlivých útvarů, o oprávněních jednotlivých zaměstnanců nebo jiných osob zajišťujících jeho činnost a o uložení účetních záznamů a jiných informací; to neplatí pro nepodnikající fyzické osoby, předložit důkazní prostředky prokazující jeho tvrzení, umožnit jednání s kterýmkoliv svým zaměstnancem nebo jinou osobou, která vykonává jeho činnosti, nezatajovat

⁷⁹ § 7 zákona č. 320/2001 Sb., [cit. 15. 02. 2019].

⁸⁰ § 44a odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 15. 02. 2019].

⁸¹ § 85 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 02. 2019].

důkazní prostředky, které má k dispozici, nebo o nichž je mu známo, kde se nacházejí.“⁸²

Daňová kontrola se zahajuje protokolem o zahájení daňové kontroly. O výsledku kontrolního zjištění správce daně je daňový subjekt seznámen v rámci protokolu o výsledku kontrolního zjištění. Kontrola je ukončena zprávou o daňové kontrole, která obsahuje výsledek kontrolního zjištění, včetně hodnocení důkazů zjištěných při kontrole.⁸³ Zprávu o daňové kontrole podepisuje úřední osoba⁸⁴ a kontrolovaný daňový subjekt. Pokud kontrolovaný daňový subjekt odepře podpis zprávy o daňové kontrole bez dostatečného důvodu, nemá tato skutečnost vliv na použitelnost zprávy o daňové kontrole jako důkazního prostředku.⁸⁵

Územní a věcná působnost finančních úřadu je uvedena v Zákoně č. 456/2011 Sb., o finanční správě České republiky.⁸⁶

Finanční úřad kontroluje příjemce dotace na základě své vyhledávací činnosti nebo na podnět poskytovatele dotace. Z uvedeného vyplývá, že příjemce dotace kontroluje také poskytovatel, který postupuje při kontrole, dle jiných právních předpisů, a to dle KŘ.

Problematika nesrovnalosti je velice složitá. Nesrovnalostí se rozumí „*jakékoli porušení ustanovení unijního nebo vnitrostátního právního předpisu týkajícího se jeho uplatňování, které vyplývá z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu zapojeného do provádění fondů ESI, a v důsledku jehož je nebo by mohl být poškozen rozpočet Unie tím, že by byl z rozpočtu Unie uhrazen neoprávněný*

⁸² § 86 zákona č. 280/2009 Sb., [cit. 15. 02. 2019].

⁸³ § 88 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, [cit. 15. 02. 2019].

⁸⁴ Dle § 12 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, vykonává správce daně svou pravomoc prostřednictvím úředních osob. Úřední osobou je zaměstnanec, který se podílí na výkonu pravomoci správce daně. Prokazuje své oprávnění k úkonům při správě daní služebním průkazem.

⁸⁵ § 88 zákona č. 280/2009 Sb., [cit. 15. 02. 2019].

⁸⁶ § 8 a § 10 zákona č. 456/2011 Sb., o finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 02. 2019].

výdaj.“⁸⁷ Problémem v případě kontroly poskytovatelem bývá, že tato kontrola ne vždy probíhá na místě u příjemce dotace, ale často je pouze administrativní. Pouze administrativní kontrolou nemusí být nesrovnalosti nebo porušení rozpočtové kázně odhaleno.

Příjemce dotace je oprávněno kontrolovat několik subjektů:

- Poskytovatel dotace,
- Řídící orgán,
- Ministerstvo financí,
- Věcně a místně příslušný finanční úřad,
- Nejvyšší kontrolní úřad,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Evropský účetní dvůr,
- Evropská komise,
- Evropský úřad pro boj proti podvodům-OLAF.

Oprávněné subjekty mají ne vždy na nesrovnalost stejný názor. Příjemci dotací proto namítají např. finančním úřadům, že u nich už kontrola proběhla a bylo vše v pořádku. Velice často se ovšem stává, že finanční úřady mají jiný názor na výsledky kontrol provedené poskytovatelem. S tímto samozřejmě příjemci dotací nesouhlasí a podávají, v případě vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně odvolání, a pokud neuspějí u odvolacího orgánu, kterým je u finančních úřadů Odvolací finanční ředitelství, obrací se na soud.

Kontroly v rámci implementace finančních nástrojů jsou prováděny dle obecných pravidel stanovených v Metodickém pokynu pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních

⁸⁷ Čl. 2, č. 36 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, op.cit. [cit. 17. 02. 2019].

a investičních fondů pro období 2014-2020 zpracovaným Ministerstvem financí.⁸⁸ Jak už bylo výše uvedeno, pokud má řídicí orgán podezření na porušení rozpočtové kázně, předá bezodkladně případ se všemi dokumenty z provedených kontrol nebo auditů týkajících se projektu příslušnému finančnímu úřadu k dalšímu prošetření.

Auditní orgán, jako odbor Ministerstva financí je dalším oprávněným subjektem ke kontrole příjemců dotací. V souladu s přímo aplikovatelnými právními předpisy EU plní roli auditního orgánu finančních prostředků pomoci EU, které byly poskytnuty ČR. *„Plní funkci nezávislého auditního subjektu pro OP ESI fondů vyhotovuje před předložením první žádosti o platbu EK zprávu a stanovisko, na jejichž základě se provádí určení řídicích orgánů a certifikačního orgánu. Realizuje výkon AO ESI fondů (s výjimkou Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova) v programovém období 2014-2020 a strukturálních fondů, fondů soudržnosti a Evropského rybářského fondu v programovém období 2007-2013. Zajišťuje výkon AO ve věcech finančních prostředků fondů obecného programu „Solidarita a řízení migračních toků“ v období 2008-2013, FM EHP/Norsko 2009-2014 a FM EHP/Norsko 2014-2021. Plní funkci AO a funkci nezávislého auditorského subjektu pro AMIF a FVB v programovém období 2014-2020. Zpracovává koncepci systému auditů zahraničních prostředků, vytváří metodiku pro výkon auditů vykonávaných AO a plní zpravodajské povinnosti ve vztahu k orgánům EU i národním orgánům v souladu s předpisy EU a ČR. Účastní se jednání se zahraničními orgány a organizacemi zabývajícími se auditem ve vazbě na finanční prostředky pomoci EU poskytnuté v rámci politiky*

⁸⁸ Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014–2020. Mfcr.cz [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupný z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2018/metodicky-pokyn-financnich-toku-programu-32694>.

soudržnosti, účastní se auditních misí EK a EÚD, včetně pracovních skupin organizovaných na národní úrovni nebo v rámci resortu.“⁸⁹

4.1. Nejvyšší kontrolní úřad

NKÚ „představuje jeden z nenahraditelných pilířů demokratického státu.“⁹⁰ Jeho existence je zakotvena v Hlavě V. Ústavy ČR., dle které vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. Pravomoci a činnost NKÚ upravuje zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Kontrolní činnost vykonává na základě schváleného plánu, ve kterém je věcné a časové vymezení kontrolních akcí v následujícím rozpočtovém roce. Úřad je oprávněn opatřovat podklady pro zpracování plánu kontrolní činnosti a jeho změn, požadovat po pro účel kontroly informace, vysvětlení, předložení dokladů a jiných písemností. Plán kontrolních činností vychází z podnětů prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu a z podnětů členů Úřadu, z vlastní činnosti, od Poslanecké sněmovny, Senátu, jejich orgánů a vlády.⁹¹

4.2. Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF

OLAF byl zřízen Rozhodnutím 1999/352 / ES, ESUO, Euratom, ze dne 28. dubna 1999 o zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům. „*Je jediným orgánem EU pověřeným odhalováním, vyšetřováním a zastavením podvodů z fondů EU.*“⁹² Tento úřad má pravomoc k vyšetřování záležitostí týkajících se podvodů, korupce a jiných trestných činů zasahujících do finančních zájmů EU. OLAF dostává

⁸⁹ Odbor 52 – Auditní orgán. *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/sekce-04/odbor-52-auditni-organ>.

⁹⁰ Postavení a působnost. *NKU.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/postaveni-a-pusobnost/>.

⁹¹ § 17 zákon č. 166/1993 Sb. o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 02. 2019].

⁹² What we do. What is OLAF. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/mission_en.

informace o nesrovnalostech a možných podvodech od různých zdrojů. Nejprve zjišťuje, zda obvinění spadá do jeho pravomoci a pokud ano, je případ otevřen a zařazen do jedné ze tří kategorií:

1. Vnitřní vyšetřování – týká se interního vyšetřování v rámci orgánů a institucí EU
2. Vnější vyšetřování – je správní vyšetřování mimo instituce a orgány EU
3. Koordinační případy – při vyšetřování prováděných vnitrostátními orgány nebo jinými odděleními společenství OLAF napomáhá při shromažďování a výměně informací a kontaktů.⁹³

4.3. Evropský účetní dvůr

Evropský účetní dvůr je nezávislým externím auditorem EU. Jeho právní rámec je zakotven v SFEU v čl. 285. Úlohou EÚD je kontrolovat správný výběr finančních prostředků a jejich využití a napomáhat k lepšímu hospodaření s nimi. Přezkoumává účty všech příjmů a výdajů unie, orgánů, úřadů nebo agentur Unie zřízených.

4.4. Úřad evropského veřejného žalobce

Dne 8 června 2017 se 20 členských států EU dohodlo na zřízení nové evropské iniciativy veřejného ochránce práv (dále také „EPPO“) v rámci posílené spolupráce. Nařízení Rady (EU) 2017/1939⁹⁴ o zřízení EPPO bylo přijato Radou pro spravedlnost a vnitřní věci dne 12. října 2017 a vstoupilo v platnost dne 20. listopadu 2017. Předpokládá se, že své funkce převeze do konce roku 2020. EPPO bude nezávislým a decentralizovaným státním zastupitelstvím EU. Bude mít pravomoc vyšetřovat, stíhat a soudit zločiny proti EU, mezi které budou patřit podvody, korupce nebo závažné přeshraniční podvody s DPH. V současnosti mají

⁹³ What we do. What is OLAF. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. 2019, op. cit.

⁹⁴ NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017 provádění posílené spolupráce při zřízení Evropského úřadu pro veřejnou žalobu (dále jen "EPPO"). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 28. 02. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0363:FIN:CS:PDF>.

pravomoci vyšetřovat a stíhat podvody proti rozpočtu EU jen vnitrostátní orgány, ale pouze na svém státním území.⁹⁵ V současnosti se vybírají možní kandidáti na vedení tohoto úřadu. Jednou z kandidátek by měla být bývalá rumunská protikorupční prokurátorka Laura Codruta Kövesiová, která podle nejnovějších zpráv čelí vyšetřování, které proti ní zahájil kritizovaný rumunský úřad. V červenci 2018 byla zbavena úřadu kvůli údajnému zneužití pravomoci a nátlaku na ostatní žalobce.⁹⁶ V souvislosti se vznikem EPPO Česká republika také upraví zákon o státním zastupitelství, jehož novelu v úvodním kole sněmovna podpořila.⁹⁷

4.5. Porušení rozpočtové kázně

Jak už jsem uvedla výše, v případě zjištění a potvrzení nesrovnalosti u příjemce dotace musí řídicí orgán bezodkladně postoupit věc s potřebnými dokumenty místně příslušnému finančnímu úřadu. Ten zahájí daňovou kontrolu a věc prošetří. Na základě kontroly a v případě zjištění pochybení při použití poskytnuté dotace správce daně vyměřuje odvod za porušení rozpočtové kázně. Orgány příslušné ke správě odvodů za porušení rozpočtové kázně jsou vymezeny v ust. § 8 a § 10 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů a v ust. §44a odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁹⁵ European Public Prosecutor's Office. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 28. 02. 2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_en#structureandcharacteristicsoftheppo.

⁹⁶ HENDRYCH, L. Rumunskou kandidátku na šéfkou EPPO vyšetřuje kritizovaný úřad. *EURACTIV.cz* [online]. EU-Media, s.r.o. Publikováno 1.3.2019. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/news/evropskym-zalobcem-se-muze-stat-rumunska-bojovnice-proti-korupci-jeji-vlada-je-ale-proti/#utm_content=freshnews&utm_term=%C3%9A%C5%99ad%20evropsk%C3%A9ho%20ve%C5%99ejn%C3%A9ho%20%C5%BEalobce&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz.

⁹⁷ Kvůli vzniku evropského žalobce Česko mění zákon o zastupitelství. *Tyden.cz* [online]. Impression Media, s.r.o. Publikováno 30. 01. 2019. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/kvuli-vzniku-evropskeho-zalobce-cesko-meni-zakon-o-zastupitelstvi_512084.html.

Skutkové podstaty porušení rozpočtové kázně jsou uvedeny v ust. § 44 odst. 1 písm. a) až j) ve spojení s § 3 písm. e) nebo f) RP.

K problematice porušení rozpočtové kázně je nutno si objasnit pojmy neoprávněné použití finančních prostředků a zadržení finančních prostředků. *Neoprávněným použitím* peněžních prostředků je výdej, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím, případně dohodou o poskytnutí těchto prostředků. Je to porušení podmínek, za kterých byly tyto prostředky poskytnuty, účelu či podmínek, za kterých byly tyto prostředky zařazeny do státního rozpočtu nebo přesunuty rozpočtovým opatřením a byly v rozporu se stanoveným účelem nebo podmínkami vydány, pokud nelze žádným způsobem prokázat, jak byly použity.⁹⁸ Porušení rozpočtové kázně se v případě neoprávněného použití týká pouze prostředků, které byly příjemci poskytnuty. Odvod za porušení rozpočtové kázně tedy nemůže být vyšší než částka vyplacená v době porušení rozpočtové kázně.⁹⁹ *Zadržením peněžních prostředků* se rozumí porušení povinnosti vrátit tyto prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu ve stanoveném termínu.¹⁰⁰

Porušením rozpočtové kázně je dále:¹⁰¹

- Neprovedení odvodu příspěvkovou organizací, a to porušení povinnosti do 15 pracovních dnů po připsání částky odvést do státního rozpočtu příjmy z prodeje nemovitého majetku ČR, se kterým hospodáří.
- Neuložení odvodu zřizovatelem při významné změně podmínek, při nichž byl stanoven finanční vztah ke státnímu rozpočtu.
- Neprovedení odvodu stanoveného zřizovatelem příspěvkové organizace.

⁹⁸ § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 19. 02. 2019].

⁹⁹ § 44a odst. 9 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 19. 02. 2019].

¹⁰⁰ § 3 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 19. 02. 2019].

¹⁰¹ § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 19. 02. 2019].

- Porušení ustanovení § 45 odst. 2 RP organizační složkou státu, a to používat prostředky nejhospodárnějším způsobem, ke krytí pouze nezbytných potřeb a na opatření dle právních předpisů.
- Neprovedení odvodu, a tím porušení povinnosti odvést do 10 dnů do státního rozpočtu příjmy státního rozpočtu soustředěné na jiných než příjmových rozpočtových účtech organizačních složek státu a pro právnické osoby jiné rozpočtové příjmy na účet organizačních složek státu do konce měsíce.
- Nepřevedení prostředků, které byly soustředěny na účtu cizích prostředků v rámci finančního vypořádání, na účet státního rozpočtu v termínech stanovených pro finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem vyhláškou vydanou podle ust. § 75 RP.
- Porušení povinnosti stanovené kraji nebo Regionální radě regionu soudržnosti dle ust. § 14 odst. 7 RP. Touto povinností je vrátit ve stanovené lhůtě do státního rozpočtu a do NF finanční prostředky, které příslušná právnická osoba nebo fyzická osoba vrátila do rozpočtu kraje nebo RRRS.
- Porušení povinnosti stanovené právním předpisem, rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace nebo NFV, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace nebo NFV poskytnuta, a ke kterému došlo před přijetím peněžních prostředků poskytnutých ze SR, státního fondu, NF nebo státních finančních aktiv, a která trvá v okamžiku přijetí prostředků na účet příjemce. Prvním dnem porušení rozpočtové kázně je den přijetí těchto prostředků na účet příjemce dotace. V tomto případě se penále za porušení rozpočtové kázně počítá ode dne následujícího po dni, do kterého měl příjemce na základě platebního výměru odvod uhradit.¹⁰² Toto porušení se týká pouze dotací financovaných ex-post, které jsem popsala v třetí kapitole. Jedná se o případy, u kterých k porušení nemůže

¹⁰² § 44 odst. 1 písm. j) zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 19. 02. 2019].

dojít výdejem poskytnutých prostředků, protože reálně příjemce dotace hradí náklady projektu z vlastních prostředků, ale porušení podmínek účel poskytnutí dotace přímo ovlivňuje. Lze uvést příklad, kdy příjemce dotace při výběru dodavatele zametacího vozu vybral uchazeče, jehož nabídka nesplňovala technické parametry na vůz, uvedené v zadávací dokumentaci. Vůz zakoupil příjemce dotace z vlastních zdrojů a poté mu byly náklady refundovány. K porušení rozpočtové kázně v tomto případě došlo, neboť dodavatel, měl být ze zadávacího řízení vyloučen, jeho nevyloučením byl porušen ZVZ¹⁰³, tedy byla porušena podmínka rozhodnutí o poskytnutí dotace, spočívající v povinnosti dodržovat při zadání veřejné zakázky ZVZ, datem porušení rozpočtové kázně je však až den připsání dotace na účet zadavatele, tedy příjemce dotace.

Poskytovatel má možnost vyřešit nesrovnalost nevyplacením dotace, opatřením k nápravě, výzvou k vrácení dotace nebo odnětím dotace.

4.6. Nevyplacení dotace

Poskytovatel nemusí vyplatit dotaci nebo její část, pokud se důvodně domnívá, že příjemce porušil povinnosti stanovené právním předpisem, nebo nedodržel účel dotace, nebo podmínky, za kterých byla dotace poskytnuta.¹⁰⁴ Poskytovatel vhodným způsobem a bez zbytečného odkladu o opatření o nevyplacení informuje příjemce. Na základě této informace, může příjemce podat námitky, a to do 15 dnů ode dne, kdy ji obdržel. O námitkách rozhoduje poskytovatel a vydává rozhodnutí. *„V případě porušení dotačních podmínek, které není současně porušením rozpočtové kázně, se žádné jiné rozhodnutí, než rozhodnutí dle § 14e rozpočtových pravidel, nevydává. Dojde-li k vydání tohoto rozhodnutí, musí příjemce vždy vědět, zda jde ze strany poskytovatele o definitivní nevyplacení*

¹⁰³ zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

¹⁰⁴ § 14e odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 22. 02. 2019].

*určité části původně přiznané dotace, či jde o pouhé prodlení s výplatou v důsledku prověřování vzniklých pochybností.*¹⁰⁵ O nevyplacení dotace musí být také neprodleně informován finanční úřad.

4.7. Opatření k nápravě

Pokud se na základě kontrolního zjištění poskytovatel domnívá, že příjemce v přímé souvislosti s dotací porušil podmínku, za které byla dotace poskytnuta, u níž poskytovatel stanovil, že nesplnění bude postiženo nižším odvodem, než kolik činí celková částka dotace, a jejíž povaha umožňuje nápravu v náhradní lhůtě, vyzve příjemce dotace k provedení opatření k nápravě v náhradní lhůtě. Jestliže příjemce opatření k nápravě provede, platí, že nedošlo k porušení rozpočtové kázně.¹⁰⁶

4.8. Vrácení dotace

K vrácení dotace je vyzván příjemce dotace, u kterého se poskytovatel na základě kontrolního zjištění důvodně domnívá, že v přímé souvislosti s dotací, porušil povinnost stanovenou právním předpisem, nedodržel účel dotace, nebo porušil podmínku, za které byla dotace poskytnuta, a u které již nelze vyzvat k provedení opatření k nápravě. Příjemce je vyzván, aby vrátil dotaci nebo její část, a pokud tak učiní, má se za to, že nebyla porušena rozpočtová kázeň.¹⁰⁷ *„Vrácená dotace nebo její část se dnem jejího vrácení započítává do plnění povinnosti provést odvod za porušení rozpočtové kázně.*¹⁰⁸ Jedná o případy, kdy si je příjemce dotace vědom svého porušení a částku, ve které porušil rozpočtovou kázeň, uhradí na účet příslušného finančního úřadu ještě před zahájením daňové kontroly. Finanční úřad v následném daňovém řízení řeší skutečnou výši

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 18. 4. 2017, sp. zn. 6 Afs 270/2015-48. Nssoud.cz [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018 [cit. 27. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2015/0270_6Afs_1500048_20170504093758_prev.edeno.pdf.

¹⁰⁶ § 14f odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 22. 02. 2019].

¹⁰⁷ § 14f odst. 2,3 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 22. 02. 2019].

¹⁰⁸ § 14f odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 22. 02. 2019].

povinnosti odvodu. V případě zjištění a potvrzení stejné částky, je vydán platební výměr na odvod s tím, že již byl tento odvod uhrazen. Pokud je zjištěna nižší povinnost odvodu, vzniká příjemci dotace přeplatek na dani, o jehož vrácení si musí požádat a je-li zjištěna částka odvodu vyšší, pak je příjemce dotace povinen doplatit rozdíl mezi již uhrazenou částkou a vyměřeným odvodem.

4.9. Odnětí dotace nebo NFV

Účelem odnětí dotace je zánik povinnosti poskytovatele vyplatit dosud nevyplacenou dotaci nebo NFV a získat zpět poskytnuté prostředky v případech, kdy nedošlo k PRK. Řízení o odnětí dotace nebo NFV může být zahájeno, došlo-li po vydání rozhodnutí k vázání prostředků státního rozpočtu, ke zjištění, že údaje, na základě kterých, byla dotace nebo NFV poskytnuta byly neúplné nebo nepravdivé, že rozhodnutí, o poskytnutí dotace nebo NFV bylo vydáno v rozporu se zákonem nebo právem EU, nebo že nemůže být řádně a včas splněn účel, na který byla dotace poskytnuta, a ještě nedošlo k porušení rozpočtové kázně. Dále pokud došlo k vydání rozhodnutí Evropské komise o navrácení nebo o prozatímní navrácení veřejné podpory, a v neposlední řadě, pokud došlo ke zjištění, že byl umožněn výkon nelegální práce. V tomto případě týkající se nelegální práce, je možné odejmout prostředky poskytnuté v období až 12 měsíců před zjištěním.¹⁰⁹

4.10. Ukládání odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně

Jak už bylo výše uvedeno, kontrolou dotací se zabývá příslušný finanční úřad, ať na základě podnětu poskytovatele dotace nebo z vlastní vyhledávací činnosti. Finanční úřad jako správce daně ve zprávě o daňové kontrole uvádí výsledek daňové kontroly a s ním zjištěnou výši odvodu za PRK.

¹⁰⁹ § 15 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 22. 02. 2019].

Odvod za porušení rozpočtové kázně činí:¹¹⁰

- v případě neoprávněného použití prostředků dotace pevnou částku podle ust. § 14 odst. 5, nebo pokud v rozhodnutí o ní bylo uvedeno jedno nebo více procentních rozmezí nebo pevný procentní podíl pro stanovení nižšího odvodu za porušení rozpočtové kázně podle ust. § 14 odst. 5, finančním úřadem stanovenou částku vycházející z procentního rozmezí nebo pevného procentního podílu uvedeného v rozhodnutí, a to pro každý jednotlivý případ; při stanovení částky odvodu vezme finanční úřad v úvahu závažnost porušení povinnosti, jeho vliv na dodržení účelu dotace a hospodárnost uložené sankce; v případě neoprávněného použití prostředků přesunutých podle ust. § 24a nebo § 26 odst. 2 postupuje finanční úřad obdobně,
- v ostatních případech částku, v jaké byla porušena rozpočtová kázeň.

Z výše uvedeného je zřejmé, že porušení rozpočtové kázně je postihováno odvodem jako pevně danou částkou stanovenou v rozhodnutí o poskytnutí dotace, popř. pevně daným procentním podílem. V těch případech, kdy je v rozhodnutí o poskytnutí dotace stanoven odvod procentním rozmezím, musí správce daně při jeho vyměření použít správní uvážení, tj. musí při jeho stanovení zvažovat okolnosti konkrétního porušení rozpočtové kázně a vycházet z principu proporcionality mezi závažností porušení a výší ukládaného odvodu. Konečně pak v těch případech, kdy v rozhodnutí o poskytnutí dotace je odvod stanoven jako částka, v níž byla porušena rozpočtová kázeň, vyměřuje správce daně odvod ve výši zjištěného porušení, lze-li jej vyčíslit; v případě, že výši porušení nelze vyčíslit, nastupuje opět správní uvážení a zásada proporcionality. Také k tomuto účelu byl vydán Generálním finančním ředitelstvím Pokyn č. GFŘ D-27 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně v souladu se zásadou proporcionality, č. j. 29402/16/7500-30091. Tento pokyn byl od 1. 1. 2019 nově

¹¹⁰ § 44a odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 26. 02. 2019].

nahrazen Pokynem č. GFŘ D-38 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně. „Cílem pokynu je zabránit vzniku neodůvodněných rozdílů při rozhodování skutkově shodných nebo obdobných případů a sjednotit správní praxi.“¹¹¹

Odvod za PRK není sankcí ve smyslu trestněprávním a je třeba zdůraznit, že ne každé PRK je dotačním podvodem. Odvod za PRK je vlastně navrácení peněžních prostředků poskytovateli (zcela nebo zčásti), protože příjemce nesplnil podmínky, za kterých mu byly poskytnuty. „Jinak řečeno, jde o navrácení toho, co bylo dlužníku poskytnuto nenávratně jen pro případ, že dodrží podmínky, k nimž se zavázal. Ještě jinak řečeno, jde o to, aby dlužník vrátil to, co obdržel, jelikož nedodržel to, k čemu se zavázal (co nabídl jako „protihodnotu“ dotace, respektive co přislíbil dodržet, aby byl naplněn účel poskytnuté dotace). Jde tedy o odčerpání prostředků, které si dlužník (coby příjemce dotace) nemůže ponechat, protože následně (po obdržení dotace) nedodržel podmínky, jejichž splnění bylo vyžadováno k tomu, aby poskytnuté peněžení prostředky (dotaci) nemusel vrátit tomu, kdo mu je poskytl. Zjednodušeně řečeno se odvodem za porušení rozpočtové kázně mají poměry vychýlené porušením povinností příjemcem dotace (dlužníkem) navrátit (majetkově) do stavu před poskytnutím dotace.“¹¹² Z uvedeného vyplývá, že účelem uloženého odvodu za PRK není příjemce dotace trestat, nýbrž vrátit peněžité prostředky poskytovateli, aby ten je mohl použít opět na účel, na který jsou určeny. Jak uvádí judikatura NSS „.....uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně není trestní sankcí.....Přitom především cíl odvodu za porušení rozpočtové kázně, který je peněžitým plněním, jenž je příjmem státního rozpočtu [§ 2 odst.1 a § 2 odst. 3 písm. b) daňového řádu], je jiný, než jaký je cíl trestní sankce. Tímto hlavním cílem je navrátit zpět do státního rozpočtu prostředky,

¹¹¹ Daně, Legislativa a metodika. Pokyn GFŘ D-38 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně. Č. j.: 74816/18/7500-30091 ze dne 6. 12. 2018. *Financnisprava.cz* [online]. Finanční správa ČR. 2013-2018 [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/legislativa-a-metodika/pokyny-d/casove-cleneni>.

¹¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 ICdo 3/2016. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/FF6F6D34CE339BA6C12582CC00315AB3?openDocument&Highlight=0.

které nebyly využity za účelem a v souladu s podmínkami, které stát (či Evropská unie) pro čerpání těchto prostředků stanovil. Jestliže totiž dotace, v rámci níž, jsou soukromým subjektům poskytovány veřejné finanční prostředky, nebyla zcela nebo zčásti využita ve prospěch stanovené priority, není důvodu, aby tyto prostředky zůstávaly v rukou soukromého subjektu. Proto následkem nevyužití dotace pro stanovený účel či její použití v rozporu s předem určenými podmínkami je povinnost tuto dotaci (i třeba jen z části) vrátit tak, aby tyto prostředky mohly opět sloužit svému původnímu účelu.“¹¹³

Odvody a penále za PRK tedy nemají primárně za úkol daňové subjekty „potrestat“, nýbrž zajistit, aby neoprávněně použité nebo zadržené prostředky dotací, mohly být vráceny do státního rozpočtu nebo Evropské unii a využity pro účel, pro který byly určeny.¹¹⁴

K odvodu za PRK je také uloženo penále za prodlení s odvodem za PRK. Povinnost zaplatit penále má porušitel rozpočtové kázně za prodlení s odvodem za PRK, a to ve výši 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, nejvýše však do výše tohoto odvodu.¹¹⁵ Penále už jistou sankcí je, jelikož může být uloženo až do výše odvodu, což může být v některých případech pro příjemce dotace i likvidační. Z tohoto důvodu, ale i jiných důvodů, může porušitel požádat GŘŘ o prominutí odvodu za PRK nebo penále za prodlení s ním. Žádost o prominutí nebo částečné prominutí může porušitel podat prostřednictvím finančního úřadu, který odvod nebo penále uložil. Tuto žádost lze však podat nejpozději do 1 roku ode dne nabytí právní moci platebního výměru, kterým byl tento odvod nebo penále vyměřen.¹¹⁶ Odvod za PRK nebo penále za prodlení

¹¹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 95/2014-46 ze dne 31. 03. 2015, JUD353478CZ [cit. 10. 12. 2018]. In: *Aspi* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

¹¹⁴ POLÁCHOVÁ, S. *Promíjení odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně*. Brno, 2018, s. 3-4. Masarykova univerzita Brno, Právnická fakulta. Projekt pro předmět: Finanční právo procesní pro veřejnou správu. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/1422/podzim2018/NP301Zk/ode/odevzdavarna_pro_predtermin_14_12_2018/

¹¹⁵ § 44a odst. 10 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 26. 02. 2019].

¹¹⁶ § 44a odst. 12 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 26. 02. 2019].

s ním může prominout GŘ, a to z důvodů hodných zvláštního zřetele zcela nebo zčásti.¹¹⁷ Žádosti o prominutí se posuzují dle Pokynu č. GŘ – D – 17 k rozhodování ve věci žádostí o prominutí odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně č. j. 17493/14/7000-51000 ze dne 29. 8. 2014. Předmětem Pokynu je stanovení jednotných pravidel, dle kterých se žádosti o prominutí posuzují. V Pokynu jsou vymezeny důvody hodné zvláštního zřetele a konkrétní sazby odvodu a penále členěné dle způsobu porušení rozpočtové kázně.¹¹⁸

Institut promíjení odvodů a penále za PRK je nepochybně důležitý pro daňové subjekty. Obzvláště pro případy, jako např. uvádí NSS „...je nicméně třeba připustit, že zadavatelé, zejména malé obce bez profesionálního zázemí, mohou postupovat méně formalizovaným postupem.“¹¹⁹ Tyto malé obce, různé spolky nebo sportovní kluby získávají dotace a snaží se je využít, jak nejlépe mohou. Nicméně stačí opravdu malá nepozornost nebo i špatné využití dotace v dobré víře a dojde k porušení rozpočtové kázně. Mnoho takových subjektů bez profesionálního zázemí si uzavře smlouvu s externími dodavateli, týkající se služeb při vyřizování dotací apod. Ani to někdy není dobré řešení, protože tyto firmy se mohou také dopustit chyby a daňový subjekt nese v případě porušení rozpočtové kázně objektivní odpovědnost za dodržení všech podmínek stanovených v rozhodnutí. Odvody za PRK jsou vyměřovány v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace a v rámci zásady proporcionality. Zde je možné uvažovat o tom, zda je institut promíjení ve všech případech vhodný, pokud se postupuje v rámci zásady rychlosti a hospodárnosti a daňovému subjektu se vyměřuje odvod s ohledem na míru porušení na základě zásady proporcionality, pak institut promíjení dle mého názoru ztrácí na významu, protože míra zavinění, závažnost či jakékoli další okolnosti vedoucí k porušení

¹¹⁷ § 44a odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb., [cit. 26. 02. 2019].

¹¹⁸ Daně. Legislativa a metodika. Pokynu č. GŘ – D – 17 k rozhodování ve věci žádostí o prominutí odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně Č. j. 17493/14/7000-51000 ze dne 29. 8. 2014. *Financnisprava.cz* [online]. Finanční správa ČR. 2013 - 2018 [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn_GFR-D-17.pdf

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2Afs 208/2016-52 ze dne 14. 07. 2017, JUD353478CZ [cit. 10. 12. 2018]. In: *Aspi* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

rozpočtové kázně, jsou zohledněny již při stanovení odvodu prostřednictvím zásady proporcionality. Samozřejmě je nutno vzít v úvahu, kdy by tento odvod měl pro daňový subjekt likvidační následky či jinou vážnou újmu.¹²⁰ Daňový subjekt může finanční úřad požádat o posečkání s úhradou daně nebo rozložení jeho úhrady na splátky.¹²¹

K této kapitole uvádím výše odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně celkem ve veřejné správě za roky 2010–2017.¹²²

¹²⁰ POLÁCHOVÁ, S. *Promíjení odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně*. Brno, 2018, op.cit.

¹²¹ § 156 a § 157 zákona č. 280/2009 Sb., [cit. 15. 03. 2019].

¹²² Viz Příloha č. 2

5. Dotační podvod

První prvky trestněprávní ochrany finančních zájmů Unie byly zavedeny v roce 1995, kdy byla přijata Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství a doprovodné protokoly. Mezi příslušná obecná trestněprávní opatření Unie patří rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti, které Komise následně navrhla v případě účastníků se států nahradit směrnicí o zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.¹²³ Opatření k boji proti podvodům na úrovni EU stále ještě omezuje nejednotnost předpisů a postupů v členských zemích.¹²⁴ Podvod a s ním související protiprávní jednání, která poškozují finanční zájmy EU, již představují závažný problém. Evropská komise v roce 2010 potvrdila, že se každoročně objevují případy podezření na podvod týkající se příjmů a výdajů, u kterých objem škody dosahuje asi 600 milionů eur. Členské státy přijaly předpisy postihující podvod, ty se však na základě jejich rozdílných vnitrostátních právních systémů mezi sebou liší (např. ve výši trestů). Tyto rozdíly negativně ovlivňují účinnost politik EU, které chrání její finanční zájmy.¹²⁵

Trestný čin dotačního podvodu byl v České republice zakotven zákonem č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, který nabyl účinnosti 1. 1. 2010. Je systematicky zařazen ve zvláštní části TZ, v hlavě V. trestné činy proti majetku, v ust. § 212. Před účinností nového trestního zákoníku bylo jednání naplňující znaky dotačního podvodu posuzováno dle ustanovení o úvěrovém podvodu (dle § 250b zákona č. 140/1961 Sb., Trestní zákon).

¹²³ Důvodová zpráva k Směrnici o trestněprávní ochraně finančních zájmů EU. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 23. 02. 2019]. s. 4 Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0363:FIN:CS:PDF>.

¹²⁴ Boj proti podvodům. *europa.eu* [online]. European Union 2019 [cit. 23. 02. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/fraud-prevention_en.

¹²⁵ Důvodová zpráva k Směrnici o trestněprávní ochraně finančních zájmů EU. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. op. cit., s. 2

Trestní zákoník dělí trestné činy na přečiny a zločiny. Za *přečiny* označuje všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, za něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let a *zločiny* jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny.¹²⁶

Obecná definice trestného činu uvádí, že se jedná o protiprávní čin, který zákon označuje za trestný a vykazuje znaky uvedené v zákoně. *Zvláště závažné zločiny* jsou úmyslné trestné činy, za něž TZ stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let.¹²⁷

5.1. Obligatorní znaky skutkové podstaty dotačního podvodu

U dotačního podvodu rozlišujeme dvě základní skutkové podstaty a čtyři kvalifikované skutkové podstaty. První základní skutková podstata je uvedena v § 212 odst. 1 TZ „*Kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo NFV nebo příspěvku uvede nepravdivé údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*“ Tato skutková podstata poskytuje ochranu majetku a majetkovým právům poskytovatelů dotací, subvencí, NFV nebo příspěvků. K předpokladům trestní odpovědnosti u této skutkové podstaty není třeba, aby pachatel způsobil majetkovou škodu. Pro vznik trestní odpovědnosti *postačí uvedení nepravdivých údajů do žádosti o poskytnutí dotace, subvence, NFV nebo příspěvku.* Za *nepravdivé údaje* lze považovat ty údaje, jejichž obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je informace podávána, a to i pouze některé z potřebných pro poskytnutí dotace. *Hrubě zkreslené údaje* jsou ty, které mylně nebo neúplně informují o podstatných a důležitých okolnostech pro rozhodnutí o poskytnutí některého z dotačních titulů. U nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů zákon nevyžaduje, aby šlo o podstatné údaje, protože v tomto směru kterýkoliv z těchto údajů, může

¹²⁶ § 14 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹²⁷ § 14 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 22. 02. 2019].

podstatně ovlivnit rozhodování poskytovatele dotačního titulu. *Podstatné údaje* zamlčí ten, kdo neuvede v žádosti o poskytnutí některého z dotačních titulů jakékoli údaje, které jsou pro tento účel rozhodující nebo zásadní, tedy takové údaje, které by vedly k tomu, že dotace, subvence NFV nebo příspěvek by nebyly poskytnuty, popřípadě by byly poskytnuty, ale za podstatně méně výhodných podmínek. Subjektivní stránka vyžaduje alespoň nepřímý úmysl.¹²⁸

*Za uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů přitom nelze podle názoru Nejvyššího soudu zúženě považovat pouze fyzické sepsání nebo vyplnění žádosti o dotaci, ale i jednání bezprostředně související s touto činností, které fakticky určí nepravdivý nebo hrubě zkreslený obsah žádosti o poskytnutí dotace.*¹²⁹

Trestný čin dotačního podvodu dle § 212 odst. 1 TZ má charakter tzv. předčasně dokonaného trestného činu. Skutková podstata ve svých znacích obsahuje jednání, které by jinak mělo pouze povahu přípravy nebo pokusu trestného činu. K dokonání dotačního podvodu dle § 212 odst. 1 TZ není třeba, aby k poskytnutí dotace, subvence, NFV nebo příspěvku vůbec došlo. Tento trestný čin je tzv. dokonán již tím, že pachatel v žádosti o poskytnutí některého z dotačních titulů uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.¹³⁰

Druhá základní skutková podstata je uvedena v § 212 odst. 2 TZ „*Stejně bude potrestán, kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo NFV nebo příspěvkem na jiný než určený účel.*“ Objektem je ochrana cizího majetku ve formě účelových dotací, subvencí, NFV nebo příspěvků před jejich zneužíváním na jiný účel. Účelové dotace, subvence, NFV nebo příspěvky mohou být použity jen na dané účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky. Účel dotace je dán a musí být dodržen, prostředky nelze použít na nic jiného, než stát stanovil. Nevyčerpané prostředky se musí vrátit. Z hlediska subjektivní stránky se vyžaduje alespoň nepřímý úmysl.

¹²⁸ Komentář k § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [cit. 22. 02. 2019].

¹²⁹ Usnesení NS ČR, sp. zn. 7 Tdo 1463/2012, op.cit.

¹³⁰ Komentář k § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [cit. 22. 02. 2019].

Použitím prostředků získaných účelovou dotací, subvencí, NFV nebo příspěvkem se rozumí vlastní spotřeba prostředků, poté co byly poskytnuty, na jiný než určený účel.¹³¹ Podmínkou spáchání dotačního podvodu dle § 212 odst. 2 TZ je použití dotačních prostředků na jiný než určený účel v „*nikoli malém rozsahu*“. Tímto rozsahem se rozumí, vzhledem k tomu že mluvíme o peněžních prostředcích, dle § 138 odst. 1 TZ škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč.

Objektem trestného činu je souhrn nejdůležitějších vztahů, zájmů a hodnot, které chrání TZ tzv. chráněný zájem. „*Povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem.*“¹³²

Úmysl přímý a nepřímý

Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel chtěl způsobem, který je uveden v TZ porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem (úmysl přímý), nebo věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, s tím byl srozuměn (úmysl nepřímý). Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v TZ může porušit nebo ohrozit chráněný zájem.¹³³

Nedbalost vědomá a nevědomá

Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel věděl, že může způsobem uvedeným v TZ porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí (vědomá nedbalost) nebo nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo

¹³¹ Komentář k § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³² § 39 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³³ § 15 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

ohrožení způsobit, přestože o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl (nevědomá nedbalost).¹³⁴

Pachatel trestného činu je jeho subjektem. Pachatelem trestného činu je také ten, kdo k provedení činu využil jinou osobu, která není trestně odpovědná.¹³⁵

U pachatele je nutné rozlišit, v čem spočívá jeho jednání, pokud uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nemusí být zároveň podstatné. Jestliže však určité údaje zamlčí, pak je nutné, aby šlo o údaje podstatné. Pachatelem trestného činu může být fyzická i právnická osoba (dle § 7 ZTOPO). Trestní odpovědnosti právnických osob se budu věnovat podrobněji v poslední kapitole. Pachatelem může být nejen žadatel o dotaci, ale každý, kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence, NFV nebo příspěvku, uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.¹³⁶ „*Proces posuzování a schválení žádosti o dotaci je obdobou procesu sjednávání úvěrové smlouvy. Proto v případě, že osoba uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí v procesu před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, spáchá trestný čin dotačního podvodu podle § 212 odst. 1 tr. zákoníku.*“¹³⁷

Trestní odpovědnost

Není nutné, aby poskytovatel dotace jednal v omylu, resp. aby jednání pachatele (příjemce) vedlo k jeho omylu, na základě, kterého by poskytl plnění ve formě dotace, subvence, NFV nebo příspěvku. Také se nevyžaduje, aby pachatel skutečně vylákal poskytnutí dotace, subvence, NFV nebo příspěvku. Není tedy třeba vznik škody. Ani úmysl pachatele nemusí k takové škodě směřovat. Trestně odpovědný bude i pachatel, který na základě některého dotačního titulu získá plnění, které pak řádně splácí. U všech případů je nutné zvážit stupeň společenské škodlivosti na základě zásady subsidiarity trestní represe, která říká „*trestní*

¹³⁴ § 16 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³⁵ § 22 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³⁶ Komentář k § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 3. 2013, sp. zn. 7 Tdo 1463/2012. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/F1D273E063D648F3C1257B63004277A0?openDocument&Highlight=0.

*odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.*¹³⁸

Kvalifikované skutkové podstaty dotačního podvodu ve vztahu k odst. 1 a 2 § 212 TZ jsou uvedeny v odst. 3, 4, 5 a 6 § 212 TZ. Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude potrestán pachatel, který spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 § 212 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.¹³⁹ Pachatel, který se dopustil opakovaně trestného činu podvodu, je postihován přísněji, jsou to pro něj zvlášť přitěžující okolnosti. Jde o tzv. speciální recidivu. Odsouzením se rozumí, že rozsudek o trestném činu dotačního podvodu nabyl právní moci a potrestáním, že pachatel také alespoň zčásti uložený trest vykonal. K odsouzení nebo potrestání muselo dojít v posledních třech letech.¹⁴⁰

Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude potrestán pachatel, jenž způsobí činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.¹⁴¹ Větší škodou se dle § 138 TZ rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000,- Kč. Škoda vzniká tím, že na základě nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů se peněžní prostředky dostaly do dispozice obviněného, u trestného činu dotačního podvodu vzniká už samotným uvolněním peněžních prostředků od poskytovatele na účet příjemce, třebaže příjemce sám žádost o poskytnutí dotace nevyplnil ani nepodepsal.¹⁴²

Odnětím svobody na dva roky až osm let bude potrestán pachatel, který:¹⁴³ spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 § 212 TZ jako člen organizované skupiny, spáchá takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo způsobí takovým činem značnou škodu. K pojmu organizovaná skupina se váže § 129 TZ. Organizovanou skupinou se dle soudní

¹³⁸ § 12 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹³⁹ § 212 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 22. 02. 2019].

¹⁴⁰ Komentář k § 212 odst. 3 zákona č. 40/2009., trestní zákoník, [cit. 03. 03. 2019].

¹⁴¹ § 212 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁴² Usnesení NS ČR, sp. zn. 7 Tdo 1463/2012, op.cit.

¹⁴³ § 212 odst. 5 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

praxe rozumí sdružení více osob, v němž mají členové rozděleny úlohy a jejich činnost je plánovaná a koordinovaná, a tím se zvyšuje možnost dosažení vytyčeného cíle.¹⁴⁴

Odnětím svobody na pět až deset let bude potrestán pachatel, jenž:¹⁴⁵ způsobí činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 § 212 TZ škodu velkého rozsahu, tedy škodu dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč nebo spáchá takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, trestného činu financování terorismu (dle § 312d TZ) nebo vyhrožování teroristickým trestným činem (dle § 312f TZ).

Příprava činů uvedených v § 212 odst. 6, je trestná.¹⁴⁶ Přípravou se dle TZ rozumí jednání, které spočívá v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu¹⁴⁷, tedy úmyslného trestného činu, za něhož TZ stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně deset let.¹⁴⁸

5.2. Druhy dotačních podvodů

Dotační podvody lze dělit podle druhu použitého dotačního titulu. Mezi nejrizikovější dotační oblasti patří podnikání a inovace, věda a výzkum, IT technologie, místní rozvoj, zpracování odpadu a dřeva, stavebnictví, vzdělávání, zdravotnictví, kultura, zemědělství. Každá oblast nese určité riziko při poskytování dotací. V oblasti vzdělávání se setkáváme s podvody u různých školení. Příjemce dotace vykazuje školení, ke kterému ve skutečnosti nedošlo. Pro fotografie, které musí doložit, si najímá komparzisty, falšuje prezenční listiny. Jelikož kontroly probíhají zpětně, těžko se nachází důkazy. Je třeba podrobné kontroly, v mnohých případech se přijde na to, že budova, ve které mělo školení probíhat, byla v té době v rekonstrukci apod.

¹⁴⁴ § 129 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 04. 03. 2019].

¹⁴⁵ § 212 odst. 6 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁴⁶ § 212 odst. 7 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁴⁷ § 20 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁴⁸ § 14 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

Kultura a místní rozvoj je oblast, ve které se nejvíce čerpají dotace na obnovu kulturních památek. Zde je nejčastějším podvodem nadhodnocení zakázek na stavební práce nebo nesplnění účelu. Příjemce dotaci obdrží, ovšem památku neopraví a peněžní prostředky použije k jinému účelu. Také se může jednat o dotaci za účelem poskytnutí různých služeb, které však v reálu provozované nejsou a objekty jsou po době udržitelnosti prodány pro soukromé účely. Jako příklad je možné uvést dotaci MPSV na reprodukci investičního majetku, a to výstavbu Domova důchodců, kde podvod spočíval v jednání ředitele Domova důchodců, který nechal z účtu u ČNB, na který byla MPSV postupně uvolňována účelová dotace, proplatit faktury zhotoviteli stavby ve výši 96 mil. Kč, ačkoliv materiál a stavební práce nebyly provedeny buď vůbec, nebo v nižším než fakturovaném rozsahu (odsouzen byl jak ředitel Domova důchodců, tak jednatel stavební firmy coby spolupachatel).¹⁴⁹

Zemědělství a podvody na jeho obnovu, spočívají v přehnaných a vysokých škodách na úrodě následkem sucha nebo povodní. Nejvyšší soud ČR řešil také případ, kdy MZe ČR poskytlo dotaci na „Podporu výroby směsného paliva – bionafty“. Podvod spočíval v jednání příjemce podpory, který předkládal na MZe fiktivní a zkreslené daňové doklady (faktury), obsahující nepravdivé údaje o množství vyrobené a prodané bionafty za účelem výplaty dotací, ačkoliv zdanitelné plnění nebylo vůbec realizováno. *„Pokud jde o spáchání činu v souvislosti s poskytováním subvence nebo dotace, může být pachatelem žadatel-fyzická osoba, resp. fyzická osoba, která za něj nebo za žadatele - právnickou osobu žádost o subvenci nebo dotaci sepisuje či vyplňuje a přitom v takové žádosti uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.“*¹⁵⁰

¹⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. 5 Tdo 309/2011. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6E002D372AE2A02AC1257A4E0065BC76?openDocument&Highlight=0,

¹⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 5 Tdo 253/2011-74. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/11A8B4677B25AA89C1257A4E00691B84?openDocument&Highlight=0,

Oblast vědy a výzkumu je také zneužívána k dotačním podvodům. Dotace se čerpají na výbavu laboratoří k výzkumné činnosti. Ve výsledku tyto laboratoře nejsou vůbec využívány a po skončení udržitelnosti projektu následuje prodej tohoto vybavení a majetku. Zde je možné uvést dotaci MŽP na řešení programového projektu na výzkum a vývoj dle z. č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Podvod spočíval v jednání statutárního orgánu příjemce dotace, který v předloženém projektu (žádosti o dotaci) nepravdivě uvedl osoby, které budou na projektu spolupracovat (přesně je označil) a tyto nepravdivé údaje uváděl i v průběžných zprávách o čerpání dotace. Tento tým odborných vědeckých pracovníků, potřebných pro spolupráci na projektu nebyl přitom vůbec ustaven. *„Pokud tedy dovolatel prokazatelně (v rozporu s vymezenými podmínkami) nepravdivě uvedl řadu lidí (soudy přesně označených osob), kteří budou závazně spolupracovat na příslušných projektech a současně soudy prokázaly, že tito lidé takový souhlas nedali (případně nebyli ani osloveni), postupoval protiprávně a svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty zločinu dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, odst. 6 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaného, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. Zákoníku....“*¹⁵¹

Dalším druhem dotačního podvodu bývá neoprávněné čerpání příspěvků od Úřadu práce na nově zřízená nebo vyhrazená pracovní místa na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. U těchto příspěvků je velmi častým porušením nedodržení účelu, na který byl příspěvek poskytnutý. Jako příklad je možné uvést podvod, který spočíval v neoprávněném čerpání části příspěvků od Úřadu práce určených na úhradu mzdových nákladů zaměstnanců z řad žadatelů o zaměstnání,

¹⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 3 Tdo 371/2013-149. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/9456B07A3A642B44C1257BF7004A4343?openDocument&Highlight=0.

kdy namísto 7 vyhrazených společensky účelných pracovních míst bylo vyhrazeno pouze 5 míst, neboť někteří zaměstnanci vykonávali činnosti, které vůbec neodpovídaly sjednané pracovní pozici. Někteří vykonávali práci pro třetí subjekt, která však nebyla fakturována, čímž došlo k využití příspěvku pro třetí subjekt. „Ze skutkových zjištění, jimiž je dovolací soud vázán, se podává, že obvinění „v postavení jednatelů společnost, tím, že za společnost jednali a dohody s Úřadem práce v H. podepsali, přičemž nebyli schopni vyhrazená pracovní místa zřídit ani vyhradit, zcela vědomě umožnili čerpání dotace na jiný než dohodami stanovený účel. Přičemž obžalovaní museli být přinejmenším již při sjednávání dohod srozuměni s tím, že vyhrazená společensky prospěšná místa nejsou z jejich strany „připravena“, stejně jako příslušná pracovní náplň budoucích zaměstnanců“ (str. 9 rozsudku nalézacího soudu).“¹⁵²Jednatelé podali také ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítnul pro zjevnou neopodstatněnost.

153 154

Dalším dotačním podvodem bývají různé fingoané nákupy strojů a vybavení pro výrobu. Typickým poskytovatelem dotací na nákup nového strojního vybavení bývá MPO. Z praxe je možné uvést dotační podvod, kdy příjemce dotace obdržel peněžní prostředky na nákup nových strojů do výrobní linky. Novou linku však za dotační prostředky nekoupil, faktury od dodavatelů byly fiktivní, při kontrole prováděné na místě prezentoval kontrolním pracovníkům jako nové stroje, stroje staré, pouze natřené novou barvou a opatřené padělaným výrobním štítkem.

¹⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 9. 2014, sp. zn. 3 Tdo 736/2014-41. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/35AB435561C486DAC1257D91002BA1EA?openDocument&Highlight=0.

¹⁵³ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 18. 6. 2015, sp. zn. III.ÚS 199/15. *nalus.usoud.cz* [online]. Ústavní soud © 2006 AutoCont CZ, a.s. [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-199-15>.

¹⁵⁴ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. II.ÚS 244/15. *nalus.usoud.cz* [online]. Ústavní soud © 2006 AutoCont CZ, a.s. [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=89299&pos=1&cnt=1&typ=result>.

V nedávné době hojně vyskytované dotační podvody se také týkaly účastí českých firem na různých zahraničních veletrzích. Dotace se poskytovaly ex post na prezentaci českých výrobků a firem v zahraničí a dokládaly se mimo jiné fotodokumentací z veletrhů, výstavními katalogy a doklady o úhradách externím dodavatelům služeb. V mnoha případech se přijde na podvod, který spočívá v nepravdivých údajích nebo falšovaných dokladech, kdy se firmy veletrhů vůbec neúčastnily.

Dotační podvody mohou být také skupinové, organizované a mohou mít majetkové propojení. Dotační podvod v současné době často souvisí i s podvodem daňovým na dani z přidané hodnoty. V těchto případech¹⁵⁵ se organizátor podvodu a účastníci výběrových řízení dobře znají, lze shrnout, že dodavatelé se zúčastní výběrového řízení organizovaného příjemcem dotace, podají srovnatelné nabídky s ostatními nabídkami, a vzdor tomu, že by dodavatelé prokazatelně shodné zboží dodali za podstatně nižší cenu, cena dodávky je v obchodním řetězci značně navýšena. U těchto případů je zřejmé, že v řetězci dodavatelů určitého zboží, jejichž konečným odběratelem je příjemce dotace, jsou subjekty, které daň z přidané hodnoty neodvádějí, daňové tvrzení k DPH nepodávají a jsou nekontaktními subjekty sídlícími na fiktivních adresách. Všechny články řetězce musí na uvedené obchodní transakci aktivně spolupracovat, aby bylo dosaženo cíle a zboží doručeno a funkčně nainstalováno konečnému spotřebiteli, tedy příjemci dotace, který jako poslední článek získal nejvyšší daňovou výhodu.

5.3. Vztah dotačního podvodu k jiným ustanovením

Trestný čin dotačního podvodu má také vztah k jiným ustanovením trestního zákoníku, a to k ustanovení § 260 TZ poškození finančních zájmů EU.

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 22. 11. 2017, sp. zn. 1 Afs 251/2017. Nssoud.cz [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018 [cit. 03. 03. 2019]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/0251_1Afs_1700040_20171220150532_20171222094016_prevedeno.pdf.

5.3.1. Poškození finančních zájmů Evropské unie

Trestný čin dotačního podvodu má také vztah k trestnému činu poškozování finančních zájmů Evropské unie. Skutková podstata trestného činu poškozování finančních zájmů Evropské unie je zakotvena v TZ z roku 2009. Do našeho trestního řádu bylo nutné implementovat Čl. 1 a 2 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.¹⁵⁶ V Úmluvě se mluví o podvodu poškozujícím finanční zájmy Evropských společenství, avšak povahou popsaného jednání v čl. 1 Úmluvy je spíše porušení hospodářské disciplíny, proto je tento trestný čin zařazen do trestných činů hospodářských do dílu 3. hlavy VI.¹⁵⁷

Jako výsledek práce pracovní skupiny teoretiků a expertů trestního práva členských států Evropské unie, pověřených vypracováním přehledu možností trestního práva v oblasti ochrany finančních zájmů ES proti různým formám jejich zneužití vznikl projekt Corpus Juris. Ten obsahoval návod pro harmonizaci trestního práva hmotného v oblasti ochrany finančních zájmů EU. Avšak Corpus Juris, ani jeho pozdější přepracovaná verze Corpus Juris 2000 se nikdy nestaly skutečnými zákoníky, ale staly se zcela jistě návodem pro vnitřní legislativu členských států Unie při plnění článku 280 Smlouvy o ES i čl. 310 a 325 Lisabonské smlouvy, stejně jako požadavků Úmluvy o ochraně finančních zájmů ES z roku 1996 včetně jejich protokolů.¹⁵⁸

V současnosti trestný čin poškozování finančních zájmů EU upravuje § 260 TZ, který říká, že ten kdo vyhotoví, použije nebo předloží nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady nebo v takových dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě

¹⁵⁶ Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii [cit. 26. 02. 2019]. Dostupný z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2803%29>.

¹⁵⁷ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, ISBN 978-80-7502-106-9, s. 384.

¹⁵⁸ ZARIVNÍJ, Petr (ed.) *Podvody a další hospodářská a majetková trestná činnost na úkor Evropské unie: sborník příspěvků z workshopu* [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014. 67 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia; sv. č. 494. ISBN 978-80-210-7525-2. s. 36. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/podvody/Podvody_a_trestna_cinnost_na_ukor_EU.pdf.

zkreslující údaje vztahující se k příjmům nebo výdajům souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo takové doklady nebo údaje zatají, a tím umožní nesprávné použití nebo zadržování finančních prostředků z některého takového rozpočtu nebo zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci a stejně bude potrestán ten, kdo neoprávněně zkrátí nebo použije finanční prostředky, které tvoří příjmy nebo výdaje souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem.¹⁵⁹

Dále bude také odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem potrestán pachatel, který způsobí činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 § 260 TZ větší škodu.¹⁶⁰

Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 § 260 TZ jako člen organizované skupiny nebo jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy Evropské unie, nebo takovým činem způsobí značnou škodu. A na pět až deset let bude pachatel potrestán, pokud způsobí činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 § 260 TZ škodu velkého rozsahu.¹⁶¹

Příprava tohoto trestného činu není trestná, na rozdíl od dotačního podvodu. V základní skutkové podstatě jde totiž o přečin a až u pátého odstavce o zvlášť závažný zločin ve smyslu § 20 odst. 1 TZ. Trestní zákoník však ani ve zvláštní části u § 260 výslovně trestnost přípravy nepřipouští. V minulosti bylo snahou zákonodárců rozšířit výčet trestných činů, u nichž by mohla trestnost zaniknout účinnou lítostí.¹⁶² K těmto trestným činům právě patřily trestný čin dotačního

¹⁵⁹ § 260 odst. 1 a 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁶⁰ § 260 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁶¹ § 260 odst. 4 a 5 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

¹⁶² § 33 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 01. 03. 2019].

podvodu dle § 212 a trestný čin poškozování finančních zájmů EU dle § 260.¹⁶³ „Rozšíření účinné lítosti o trestné činy dotačního podvodu a poškození finančních zájmů Evropské unie lze tedy podle navrhovatelů vykládat tak, že má umožnit příjemcům dotace vyhnout se trestnímu řízení právě s odkazem, že veškeré „nesrovnalosti“ budou pouhými „administrativními“ chybami, a problematickou část dotace příjemce pouze navrátí. Tuto argumentaci však nelze přijmout. Nelze proto souhlasit s navrhovatelem, že zavedením účinné lítosti klesne počet skutků, jejichž základem je nepřesná informace na počátku procesu schvalování a čerpání finančních prostředků z dotačních titulů, případně v situacích, kdy žadatel o dotaci má rozdílná stanoviska od různých úřadů, podle kterých se řídí. V případě trestných činů poškození finančních zájmů Evropských společenství a dotačního podvodu se jedná z hlediska subjektivní stránky o úmyslné trestné činy, a proto tedy osoby nelze trestně stíhat za pouhá administrativní pochybení nebo konání bez úmyslu spáchat trestný čin.“¹⁶⁴ V případě účinné lítosti souhlasím s názorem, že „...zavedení účinné lítosti u navrhovaných trestných činů může mít efekt zcela opačný, než je ochrana zájmů poškozeného (tedy státu). Došlo by k úplné absenci preventivního charakteru trestního řízení, čímž by vznikl větší prostor pro páčání této trestné činnosti s vědomím, že v případě odhalení nezákonného jednání pachatelů se téměř automaticky uplatní institut účinné lítosti, oni finanční prostředky pouze navrátí zpět a bez postihu se mohou pokusit o nový podvod či jiné konání, které má charakter trestného činu.“¹⁶⁵

Jelikož dotace plynou jak ze státního rozpočtu, tak z prostředků EU, bylo nutné vyslovit názor, jak posuzovat dotační podvody plynoucí z obou zdrojů peněžních

¹⁶³ Sněmovní tisk 323/0, část č. ¼ Novela z. - trestní zákoník. Psp.cz [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, © 2019 [cit. 03. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=323&ct1=0>.

¹⁶⁴ FRYŠTÁK, M, HRUŠÁKOVÁ, M. *Nové jevy v hospodářské kriminalitě se zaměřením na kriminalitu finanční*: Sborník příspěvků z konference. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2017. 172 s. Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, edice Scientia, sv. č. 596. ISBN 978-80-210-8675-3 (brož.), 978-80-210-8676-0 (online). s. 33 Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/nove_jevy/nove_jevy_2017.pdf.

¹⁶⁵ FRYŠTÁK, M, HRUŠÁKOVÁ, M., 2017, s. 34, op.cit.

prostředků. „Skutková podstata obou těchto trestných činů, uvádí senát, v podstatě spočívá v podvodném jednání ze strany žadatele o dotaci a kriminalizuje již samo ohrožení těmito trestnými činy chráněných zájmů. Jednání charakterizující trestný čin dotačního podvodu podle § 212 odst. 1 tr. zákoníku je svou podstatou totožné s jednáním podřaditelným pod znaky vymezené v § 260 odst. 1 tr. zákoníku, ale na rozdíl od něj nedopadá jen na případy, kdy jsou jím ohroženy finanční zájmy Evropské unie, nýbrž zajišťuje ochranu poskytování všech subvencí, dotací nebo návratných finančních výpomocí či příspěvků bez ohledu na to, z jakých zdrojů mají být poskytnuty. Z tohoto zorného úhlu se ustanovení § 212 odst. 1 tr. zákoníku ve srovnání s ustanovením § 260 odst. 1 tr. zákoníku jeví jako ustanovení obecné a naopak ustanovení § 260 odst. 1 tr. zákoníku jako ustanovení speciální.“¹⁶⁶ Bylo tedy potřeba vyřešit vztah trestných činů dotačního podvodu podle § 212 TZ a poškození finančních zájmů Evropské unie dle § 260 TZ. EU pokrývá jen určitou část celého obnosu dotace a druhá část plyne z rozpočtu státu nebo územního samosprávného celku. V této otázce rozhodl NS tak, že jednočinný souběh trestných činů dotačního podvodu podle § 212 TZ a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 TZ je možný.¹⁶⁷

V polovině roku 2014 bylo v České republice u trestné činnosti, spojené přímo s oblastí nakládání s dotačními prostředky Evropské unie v různých stadiích od počátku šetření policejními orgány do rozhodnutí věci soudem vedeno 102 trestních řízení ve věcech se škodou přesahující 10tis. EUR. Tato trestná činnost představovala především podezření ze spáchání trestných činů poškození finančních zájmů Evropské unie, dotační podvod, pletichy při zadání veřejné

¹⁶⁶ VÁVRA. L. Kolik dotací, tolik trestů? *Pravniprostor.cz* [online]. Publikováno dne 25.04.2016 [cit. 26. 02. 2019] Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/kolik-dotaci-tolik-trestu-cast1>.

¹⁶⁷ Rozhodnutí (Stanovisko) Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2018 k otázce, zda je možný jednočinný souběh trestných činů dotačního podvodu podle § 212 tr. zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku, resp. v jakém rozsahu (co do způsobení škody či dalších okolností) je možný takový souběh, sp. zn. Tpjn 300/2017. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/0181F62C16B6498DC12582A200306333?openDocument&Highlight=0.

zakázky a při veřejné soutěži, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, porušení povinnosti při správě cizího majetku, legalizace výnosů z trestné činnosti, přijetí úplatku a podplacení, zneužití pravomoci úřední osoby, padělání a pozměnění peněz.“¹⁶⁸ Pro srovnání jsem využila statistiku počtu dotačních podvodů za období let 2013-2016, kterou poskytuje Ministerstvo spravedlnosti.¹⁶⁹

Příkladem jednočinného souběhu je dotační podvod, kdy žadatel o dotaci padělal psychologický posudek potřebný k žádosti o dotaci na uhrazení zvoleného rekvalifikačního kurzu Řidičský průkaz skupiny D, podané v rámci projektu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost Vzdělávání a dovednosti pro trh práce, financovaného z Evropského sociálního fondu (85 %) a ze státního rozpočtu České republiky (15 %). Takovému vyšetření se však žadatel o dotaci nikdy nepodrobil. Svým jednáním se dopustil přečinu padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu podle § 350 odst. 1 alinea druhá TZ, přečinu poškození cizích práv podle § 181 odst. 1 písm. a) TZ, dále přečinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 TZ a také přečinu dotačního podvodu podle § 212 odst. 1 TZ.¹⁷⁰

5.4. Postihování dotačních podvodů

Postihy za dotační podvod ukládá soud. Úřední osoby správce daně a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány mlčenlivostí o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob.¹⁷¹ Pokud správce daně při své činnosti zjistí skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že byl spáchán trestný čin, je povinen

¹⁶⁸ ZARIVNIJ, 2014, s. 10, op.cit.

¹⁶⁹ Viz Příloha č. 1

¹⁷⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 12. 2015, sp. zn. 5 To 109/2015 ze dne 02. 12. 2015. JUD350058CZ [cit. 26. 02. 2019]. In Aspi [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.

¹⁷¹ § 52 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, [cit. 27. 02. 2019].

tyto skutečnosti neprodleně oznámit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.¹⁷² Správce daně je povinen oznámit trestné činy:¹⁷³

- daňové a poplatkové, které se týkají porušení povinnosti při správě daní (např. § 240 TZ zkrácení daně, § 241 TZ neodvedení daně),
- jichž nepřekažení nebo neoznámení je trestným činem (§ 367 TZ - např. nepřekažení dotačního podvodu dle § 212 odst. 6 TZ, nepřekažení zkrácení daně, poplatku, povinné platby dle § 240 odst. 3 TZ, § 368 TZ – např. neoznámení padělání a pozměnění peněz; neoznámení neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku; neoznámení neoprávněné výroby peněz),
- dotačního podvodu, trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění a trestný čin poškozování finančních zájmů Evropských společností,
- proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby, trestné činy úředních osob, trestné činy úplatkářství a trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí.
- udávání padělaných a pozměněných peněz, padělání a pozměňování veřejné listiny, nedovolené výroby a držení pečetidla státní pečeti a úředního razítka.

Z výše uvedeného je patrné, že dotační podvod patří mezi trestné činy, u nichž má správce daně zákonnou oznamovací povinnost. Správce daně má vedle zákonné oznamovací povinnosti prolomenu povinnost mlčenlivosti dále i v případech, kdy poskytuje informace, získané při správě daní pro účely trestního řízení, pokud je požaduje státní zástupce, soud po podání žaloby¹⁷⁴ nebo specializovaný útvar policie určeným policejním prezidentem.¹⁷⁵

¹⁷² § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

¹⁷³ § 53 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, [cit. 27. 02. 2019].

¹⁷⁴ § 53 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, [cit. 27. 02. 2019].

¹⁷⁵ § 71a zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

Statistické údaje Finanční správy k počtu podaných trestních oznámení pro trestný čin dotačního podvodu nejsou veřejně dostupné, nicméně si s ohledem na praktické poznatky z praxe dovoluji provést kvalifikovaný odhad v tomto smyslu, že se v rámci celé Finanční správy ČR jedná řádově o desítky případů za období od roku 2014 dosud.

5.4.1. Druhy trestů

Za dotační podvod, jako prostředek státního donucení může uložit pouze soud.¹⁷⁶

¹⁷⁷ Trestně právní sankce jsou základním prostředkem k naplnění účelu trestního práva. Představují hmotněprávní reakci státu na spáchání trestného činu. Trestní sankce je možné ukládat jen na základě trestního zákona a je nutné přihlídnout k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, poměrům pachatele i k právem chráněným zájmům osob poškozeným trestným činem.¹⁷⁸

Druhy trestů vycházejí z § 52 obecné části TZ, který uvádí všechny tresty, které může soud uložit za spáchané trestné činy a přečiny. Tresty za dotační podvod jsou stanoveny § 212 TZ. Za spáchání trestného činu dotačního podvodu lze dle § 212 odst. 1 a odst. 2 TZ udělit trest odnětí svobody a zákaz činnosti. Pokud pachatel svým jednáním, které je popsáno v některé ze základních skutkových podstat dotačního podvodu, způsobí větší škodu, tedy škodu ve výši nejméně 50 000 Kč, může mu být dle § 212 odst. 4 kromě trestu odnětí svobody v rozmezí jednoho roku až pět let, uložen i peněžitý trest. Trestný čin odnětí svobody lze uložit nepodmíněně, podmíněně nebo podmíněně s dohledem.¹⁷⁹ Nejvyšší rozmezí trestu odnětí svobody je dle § 212 odst. 6 TZ, a to od pěti do deseti let. Nepřekážení trestného činu dle tohoto ustanovení je trestné jako trestný čin nepřekážení trestného činu dle § 367 TZ. Jeho smyslem je zejména zabránit

¹⁷⁶ Čl. 90 Hl. IV. zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

¹⁷⁷ Čl. Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 02. 2019].

¹⁷⁸ JELÍNEK, 2016, op. cit., s. 70-71.

¹⁷⁹ § 52 odst.2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 03. 03. 2019].

spáchání v zákoně stanovených závažných trestných činů, a chránit tak společnost před jejími škodlivými následky.¹⁸⁰ Peněžitý trest lze uložit pouze tehdy, pokud pachatel pro sebe nebo někoho jiného úmyslným trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch. Pokud trestná činnost souvisí s výkonem určitého zaměstnání, povolání nebo funkce, může soud uložit pachateli také zákaz činnosti. Zákaz činnosti je možné dle § 73 TZ uložit na jeden rok až deset let. Náhradu škody u dotačního podvodu uplatňuje poskytovatel dotačních prostředků dle § 228 TR. Z rozhodování soudů je patrné, že v případě zvlášť závažných zločinů dotačního podvodu soudy ukládají více trestů současně.

Trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím promlčecí doby, jejíž délka závisí na horní hranici trestní sazby odnětí svobody. U daňových trestných činů a jinak závažných trestných činů vyjmenovaných daňovým řádem připadá v úvahu promlčecí doba 15 let, pokud je horní hranice trestu nejméně 10 let (např. dotační podvod dle § 212 odst. 6 TZ), 10 let při horní hranici trestu nejméně 5 let (dotační podvod dle § 212 odst. 4 a odst. 5 TZ), 5 let, v případě horní hranice trestu nejméně 3 roky (dotační podvod dle § 212 odst. 3 TZ) a 3 roky u ostatních trestných činů (dotační podvod dle § 212 odst. 1 a odst. 2 TZ).¹⁸¹

Správce daně oznamuje orgánům činným v trestním řízení jednání příjemce dotace, nesoucí znaky trestného činu dotačního podvodu, a to i v případě, že již dle jeho názoru uplynula promlčecí doba, neboť konstatovat zánik trestní odpovědnosti z důvodu promlčení náleží pouze orgánům činným v trestním řízení.

5.4.2. Trestní odpovědnost právnických osob

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů nabyl účinnosti dne 1. ledna 2012. Jeho vznik vyplýval ze závazků mezinárodních úmluv a Smlouvy o fungování Evropské unie jako jedno z možných protikorupčních opatření. V roce 2011 byla ČR posledním

¹⁸⁰ JELÍNEK, 2016, op. cit., s. 518

¹⁸¹ § 34 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit. 03. 03. 2019].

členským státem, který firmy za jejich jednání v rozporu se zákonem nepostihoval. Průkopníky této právní úpravy byly v Evropě státy Nizozemsko a Francie.¹⁸²

Trestné činy, z kterých může být odpovědná právnická osoba, uvádí § 7 ZTOPO. Zavinění právnické osoby ve vztahu k některému z trestných činů je zásadně odvozováno od zavinění fyzické osoby, která při spáchání trestného činu jednala v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti ve smyslu § 8 odst. 1 ZTOPO.¹⁸³

V původním znění obsahoval pozitivní výčet trestných činů v § 7 ZTOPO také trestný čin dotačního podvodu dle § 212 TZ. Novelou, která nabyla účinnosti 1. 12. 2016, byl tento výčet trestných činů změněn na negativní a tím došlo k poměrně velkému rozšíření trestných činů, kterých se právnické osoby mohou dopustit. Právnická osoba je nyní odpovědná za všechny trestné činy, kromě taxativně vyjmenovaných v § 7 ZTOPO, kterých se dopustit nemůže. Za trestné činy spáchané právnickou osobou lze uložit trest zrušení právnické osoby, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí, uveřejnění rozsudku.¹⁸⁴

Mezi nejčastěji ukládané tresty právnickým osobám dle ZTOPO, řazeno od nejvyššího počtu uložení, patří trest peněžitý § 18, trest zákazu činnosti § 20, trest uveřejnění rozsudku § 23, trest zrušení právnické osoby § 16, trest peněžitý spolu s trestem uveřejnění rozsudku, trest zákazu činnosti spolu s uveřejněním rozsudku a trest zákazu činnosti spolu s ochranným opatřením zabránění věci.¹⁸⁵

¹⁸² Vláda schválila zavedení trestní odpovědnosti právnických osob. Vz24.cz. [online]. Publikováno dne 24.2.2011 [cit. 07. 03. 2019] Dostupné z: <http://www.vz24.cz/clanky/vlada-schvalila-zavedeni-trestni-odpovednosti-pravnickych-osob/>.

¹⁸³ ŠÁMAL, Pavel; DĚDIČ, Jan; GRIVNA, Tomáš et al. *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-116-1. s.174-175.

¹⁸⁴ § 15 odst.1 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 03. 03. 2019].

¹⁸⁵ TIBITANZLOVÁ, A. Sankcionování právnických osob a praxe českých trestních soudů. *Bulletin-advokacie.cz*. [online]. Publikováno dne 7.11.2016 [cit. 07. 03. 2019] Dostupné z:

6. Srovnání Slovensko

Pro srovnání poskytování dotací v zahraniční jsem zvolila Slovenskou republiku, která vstupovala do EU spolu s Českou republikou. Poskytování dotací probíhá na Slovensku stejně jako u nás na základě žádosti a rozhoduje o ní správce kapitoly neboli poskytovatel. Poskytovatelem dotace může být správce kapitoly, orgán státní správy, který je se správcem kapitoly spojen příjmy a výdaji z rozpočtu kapitoly, anebo jiná rozpočtová organizace na základě zákona. Porušení rozpočtové kázně je na Slovensku upraveno Zákonem č. 523/2004, o porušení rozpočtových pravidel veřejné správy a konkrétní případy porušení jsou v něm vyjmenovány, což je rozdíl oproti vnitrostátní úpravě¹⁸⁶ Slovenský zákon o porušení rozpočtových pravidel rozlišuje odvod za porušení rozpočtové kázně, penále za porušení rozpočtové kázně a pokutu. Pokuta je oproti naší úpravě novým institutem. Odvod, penále a pokutu za porušení finanční disciplíny ukládá a vymáhá orgán, který vykonává kontrolu, auditní orgán nebo orgán dozoru státu.¹⁸⁷ Slovenská právní úprava má výčet porušení rozpočtové kázně, za který je možné uložit odvod, s ním související penále a pokutu. Přestože je slovenská právní úprava rozdílná, výrazné difference v ní nenajdeme, za nejvýznamnější lze považovat nižší sankce a institut pokuty. Odvod se ukládá ve výši porušení rozpočtové kázně¹⁸⁸, na rozdíl od vnitrostátní úpravy, kde je možné uložit odvod i ve výši poskytnuté dotace. Pokuta se ukládá ve vyjmenovaných případech a její výše se odvíjí od porušení rozpočtové kázně a délky jejího trvání.¹⁸⁹ Pro srovnání s vnitrostátní úpravou, ve které se ukládá pouze odvod a penále za PRK, se pokuta již jeví jako sankce. Dále je patrná odlišnost ve výčtu jednotlivých porušení

<http://www.bulletin-advokacie.cz/sankcionovani-pravnickych-osob-a-praxe-ceskych-trestnich-soudu?browser=mobi>

¹⁸⁶ § 31 zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/523/20190101>

¹⁸⁷ § 31 odst. 9 zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy, op. cit.

¹⁸⁸ § 31 odst. 3 a 4 Zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy, op. cit.

¹⁸⁹ § 31 odst. 6 Zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy, op. cit.

rozpočtové kázně. V ČR je procesním předpisem při ukládání odvodů a penále za PRK daňový řád a na Slovensku je to Zákon č. 71/1967 Zb., o správnom konaní.¹⁹⁰

Co se týče samotného dotačního podvodu, ten je označován slovenským právním řádem jako „subvenčný podvod“ a upravuje ho Trestný zákon v § 225.¹⁹¹ Pachatelem může být každá osoba, která je trestně odpovědná, tedy fyzická nebo právnická, a jenž o dotaci požádala.¹⁹² Na Slovensku je maximální možná hranice trestu odnětí svobody za tyto trestné činy vyšší než v ČR, a to 15 let odnětí svobody¹⁹³, v čemž bych viděla asi ten nejpodstatnější rozdíl. V posledním roce si nejde nevšimnout dění u našich zahraničních sousedů, týkající se podezření na podvody v čerpání zemědělských dotací. Dotační podvody se měly týkat čerpání dotací na pozemky, které příjemci dotací neobhospodařovali nebo dokonce ani nevlastnili. Při kontrolách bylo zjištěno, že za ornou půdu byly vydávány např. i parkoviště. Pro nižší míru pochybení a eliminování dotačních podvodů v této oblasti Slovensko plánuje zejména posílit informatizaci a digitalizaci.¹⁹⁴

¹⁹⁰ Zákon č. 71/1967 Zb., o správnom konaní (správny poriadok). Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901>

¹⁹¹ § 225 Zákona č. 300/2005 Trestný zákon. Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20190220#predpis.cast-druha>

¹⁹² ŠANTA, J., ČANDA A., Subvenčný podvod – de lege lata/de lege ferenda. *Ucps.sk* [online]. Učená právnická spoločnosť, publikováno dne 14.9.2014 [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/SUBVENCNY_PODVOD

¹⁹³ § 225 odst. 6 Zákona č. 300/2005 Trestný zákon

¹⁹⁴ Pre kauzu agrodotácií na východnom Slovensku padlo trestné oznámenie. *Spravy.pravda.sk* [online]. © P E R E X, a. s. 2019, publikováno 27.3.2018 [cit. 16. 03. 2019]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/463840-pre-podozrenie-zo-subvencneho-podvodu-s-podou-na-vychode-slovenska-padlo-trestne-oznamenie/>

Závěr

S dotačními podvody se setkáváme stále častěji. Přestože kriminalita od roku 1997 do roku 2016 klesla, dotační kriminalita přetrvává.¹⁹⁵ Tím, co umožňuje dotační podvody, je dle mého názoru skutečnost, že dotační prostředky lze čerpat z mnoha zdrojů, od mnoha poskytovatelů a není možné vše zkontrolovat. Kontrola dotací se pomalu vyvíjela od zemědělských dotací a podvody se začaly stupňovat s „přítokem“ evropských peněz. Poskytovatelé dotace často nekontrolují, a z kapacitních důvodů ani nemohou, žádosti o dotace podrobně. Často je příjemcem dotace i subjekt, který je v insolenci, konkurzu nebo má dluhy. Ovšem pokud tyto podmínky pro přijetí dotace bude stačit dokládat např. pouze čestným prohlášením, pak není možné vyloučit jejich nepravdivost. Kontrola poskytovatele je také ve většině případů pouze administrativní, takže některé dotační podvody, jsou zjištěny až fyzickou kontrolou např. finančními úřady. V souvislosti s PRK bych navrhovala např. zmírnit výši ukládaného penále za PRK. Vzhledem k tomu, že kontroly probíhají zpětně i několik let po ukončení programu, penále se v mnohých případech „vyšplhává“ až na výši shodnou s odvodem za PRK. Proto bych navrhovala jiný způsob výpočtu penále za PRK, než jak se vypočítává nyní od data porušení rozpočtové kázně, ale např. od data splatnosti odvodu za PRK.

Dotačních programy jsou dány pro země EU v rámci programových období. Často jsou to programy, které zrovna pro svůj rozvoj členské státy potřebují méně a více prostředků by potřebovaly poskytnout do jiné oblasti. Proto by bylo žádoucí, kdyby členský stát mohl čerpat prostředky v těch oblastech, ve kterých je potřebuje nejvíce. Prostředky jsou čerpány často nevhodně, a to jen, aby se využily, což svádí k fiktivním projektům a podvodům. V malých městech

¹⁹⁵ VÁLOVÁ, I. Kriminalita klesla za dvacet let téměř o polovinu, objasněnost trestných činů opět stoupá. *ceska-justice.cz* [online]. Media Network s.r.o. © 2018, publikováno 16. 02. 2018 [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/02/kriminalita-klesla-za-dvacet-let-temer-polovinu-objasnenost-trestnych-cinu-opet-stoupa/>

se budují aquaparky, na které pak provozovatelé nemají prostředky na jejich provoz, rozhledny, které se nestaví ani na kopci, sjezdovky na místech, kde nebývá sníh, větrné elektrárny, které nefungují, protipovodňová opatření na místech, kde třeba povodeň nikdy nebyla apod. Za „nejškodlivější“ dotace považuji dotace v oblasti podpory podnikání, které způsobují nerovnost v hospodářské soutěži. Pokud některý soukromý podnikatel dostane dotace na vybudování lepších podmínek pro výrobu a druhý mu musí konkurovat bez dotací, pak takovéto podmínky křiví podnikatelské prostředí, neboť podstatná je pro zákazníka cena služby nebo zboží. Přitom oba odvádějí daně, ale pouze jeden z nich čerpá dotace.

Problémy v poskytování dotací nevidím samozřejmě pouze negativně, mají smysl, pokud budou řádně čerpány. Dotace by dle mého názoru měly směřovat převážně na podporu vědy a výzkumu, opravy kulturních památek, vzdělávání a samozřejmě dopravní infrastruktury. Je pravdou, že tyto oblasti patří mezi nejrizikovější při poskytování dotací, ale pokud by se omezily podmínky, které svádí k podvodům a fiktivním projektům, mohly by se lépe kontrolovat ty oblasti, které jsou potřebné pro společnost. Peníze jsou získávány od daňových poplatníků a jsou „rozdávány“ na projekty, které jim ve výsledku nijak neslouží. Také se obávám, že mnozí lidé si časem navykli na to, že mohou vše dostat bez jakéhokoliv přičinění. Ať už mluvíme o dávkách, podporách nebo dotacích, tak už lidé pomoc od státu očekávají.

Cílem mé práce bylo poskytnout ucelený přehled na možnosti kontroly poskytování dotačních prostředků, a ten byl dle mého názoru splněn. Ve své práci jsem představila jednotlivé evropské fondy, uvedla jednotlivé programy za dvě programová období a základní pojmy. Popsala jsem systém, ve kterém se kontrola dotací pohybuje, včetně orgánů, které jsou k ní určeny. V závěru diplomové práce jsem se věnovala jednotlivým možným případům dotačních podvodů a také trestům za ně ukládaným.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

1. BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol. *Finanční právo*. 5. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 576 s. ISBN 978-80-7400-801-6.
2. BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
3. BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2009, 80 s. ISBN 978-80-7408-014-2.
4. FRYŠTÁK, M., HRUŠÁKOVÁ, M. Nové jevy v hospodářské kriminalitě se zaměřením na kriminalitu finanční: Sborník příspěvků z konference. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2017. 172 s. Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, edice Scientia, sv. č. 596. ISBN 978-80-210-8675-3 (brož.), 978-80-210-8676-0 (online). s. 33 Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/nove_jevy/nove_jevy_2017.pdf
5. JANKŮ, M., MIKUŠOVÁ, J. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 290 s. ISBN 978-80-7400-430-8.
6. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, 1280 s. ISBN 978-80-7502-106-9.
7. KRATOCHVÍL, V. *České trestní právo hmotné a procesní v evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2009, 184 s. ISBN 978-80-210-4982-6.
8. KRČ, R. DOVOLIL, P. *Jak uspět při výběrovém řízení podle nového zákona o zadávání veřejných zakázek. Praktická příručka nejen pro zadavatele*. Praha: Leges, 2017, 208 s. ISBN 978-80-7502-182-3.
9. KRČ, R. *Přezkum veřejných zakázek*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2018, 176 s. ISBN 978-80-7400-694-4.

10. MACHÁLEK, P., ČERNÝ, M., GROHMANN, D. *Dotační politiky EU*. Brno: MU, 2014. 94 s. ISBN 978-80-210-7118-6.
11. MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
12. NOVOTNÍKOVÁ, H. *Dotační receptář*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., 2005, 235 s. ISBN 80-86920-03-8.
13. OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. a kolektiv. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: GRADA Publishing a.s., 2010, 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
14. SEDLÁČEK, S. *Soudní kontrola veřejné správy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2011, 125 s. ISBN 978-80-210-5746-3.
15. SVOBODA, T. *Efektivnost využívání strukturálních fondů EU: vybrané právní aspekty*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2016, 149 s. ISBN 978-80-21-8427-8.
16. ŠÁMAL, Pavel; DĚDIČ, Jan; GRIVNA, Tomáš et al. *Trestní odpovědnost právnických osob: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012, 802 s. ISBN 978-80-7400-1161.
17. ŠRETR, V. *Daňová kontrola z pohledu daňového řádu*. Praha: Linde Praha a.s., 2011, 151 s. ISBN 978-80-7201-856-7.
18. TAUER, V., ZEMÁNKOVÁ, H., ŠUBRTOVÁ, J. *Získejte dotace z EU*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
19. VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing a.s., 2005, 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
20. VONDRÁČKOVÁ, P. *Kontrola nad finanční činností*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015, 254 s. ISBN 978-80-87975-40-4.
21. ZARIVNIJ, Petr (ed.) *Podvody a další hospodářská a majetková trestná činnost na úkor Evropské unie: sborník příspěvků z workshopu [online]*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014. 67 s. Spisy

Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia ; sv. č. 494. 69 s. ISBN 978-80-210-7525-2. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/podvody/Podvody_a_trestna_cinnost_n_a_ukor_EU.pdf

Internetové zdroje

22. Boj proti podvodům. *europa.eu* [online]. European Union 2019 [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/fraud-prevention_en
23. Čerpání v období 2007-2013. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 20. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Cerpani-v-obdobi-2007-2013>
24. ELIÁŠEK, Martin. Povinnosti příjemce dotace. *Pravni prostor.cz* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., publikováno 05. 02. 2018 [cit. 12. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/judikatura/financi-pravo/povinnosti-prijemce-dotace>
25. Evropa 2020: Evropská komise zveřejnila novou evropskou hospodářskou strategii. *sprcr.cz* [online]. Svaz průmyslu a dopravy České republiky, © 2019, publikováno 04. 03. 2010 [cit. 20. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.sprcr.cz/aktivita/evropske-a-mezinarodni-vztahy/eu-infoservis/evropska-komise/3329-evropa-2020-evropska-komise-zverejnila-novou-evropskou-hospodarskou-strategii>
26. European Public Prosecutor's Office. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 28. 02. 2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_en#structureandcharacteristicsoftheppo

27. Evropský fond pro regionální rozvoj. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/
28. Evropský sociální fond v ČR. *Esfcr.cz* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/programy/evropsky-socialni-fond>
29. Finanční podpora. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 27. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Ostatni/Dulezite/Slovník-pojmu/F/Financni-podpora>
30. Fondy pro zemědělce a rybáře. *Euroskop.cz* [online]. Vláda České republiky, © 2005-2018. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8633/sekce/fondy-pro-zemedelce-a-rybare/>
31. Fond soudržnosti. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/cohesion-fund/
32. HENDRYCH, L. Rumunskou kandidátku na šéfkou EPPO vyšetřuje kritizovaný úřad. *euractiv.cz* [online]. EU-Media, s.r.o. Publikováno 1.3.2019. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/news/evropskym-zalobcem-se-muze-stat-rumunskabojoavnice-proti-korupci-jeji-vlada-je-ale-proti/#utm_content=freshnews&utm_term=%C3%9A%C5%99ad%20evropsk%C3%A9ho%20ve%C5%99ejn%C3%A9ho%20%C5%BEalobce&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz
33. How to get funding? *ec.europa.eu* [online]. European Commission 2019 [cit. 08. 02. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/how-get-funding>
34. Informace o fondech. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech>

35. Jak evropské dotace pomáhají. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-evropske-dotace-pomahaji>
36. KNOB, Miroslav. Veřejné zakázky – povinná elektronizace. *Pravni prostor.cz* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., publikováno 04. 02. 2016 [cit. 05. 02. 2019]. Dostupné z: https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/verejne-zakazky-povinna-elektronizace?fbclid=IwAR1sAv0L3XsWzDbv9SG0xTbAq9MUFcr9eTmS82QlijfYjd93U_9fLH8VY3U
37. Kvůli vzniku evropského žalobce Česko mění zákon o zastupitelství. *Tyden.cz* [online]. Impression Media, s.r.o. Publikováno 30.01.2019. [cit. 01. 03. 2019]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/kvuli-vzniku-evropskeho-zalobce-cesko-meni-zakon-o-zastupitelstvi_512084.html
38. Metodiky, doporučené formy žádostí a kodexy využívané Ministerstvem financí. *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 07. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2014>
39. Národní orgán pro koordinaci. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 18. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Narodni-organ-pro-koordinaci>
40. Odbor 52 – Auditní orgán. *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/sekce-04/odbor-52-auditni-organ>
41. Operační programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 22. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>

42. POLÁCHOVÁ, S. *Promíjení odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně*. Brno, 2018, s. 3-4. Masarykova univerzita Brno, Právnická fakulta. Projekt pro předmět: Finanční právo procesní pro veřejnou správu. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/1422/podzim2018/NP301Zk/ode/odevzdavarna_pro_predtermin_14_12_2018/
43. Postavení a působnost. *nku.cz* [online]. Nejvyšší kontrolní úřad ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/postaveni-a-pusobnost/>
44. Pre kauzu agrodotácií na východnom Slovensku padlo trestné oznámenie. *Spravy.pravda.sk* [online]. © P E R E X, a. s. 2019, publikováno 27.03.2018 [cit. 16. 03. 2019]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/463840-pre-podozrenie-zo-subvencneho-podvodu-s-podou-na-vychode-slovenska-padlo-trestne-oznamenie/>
45. Programové období 2007-2013. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 20. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Programove-obdobi-2007-2013>
46. Programy. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 29. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Operacni-programy>
47. Přehled fondů EU. *Euroskop.cz* [online]. Vláda České republiky, © 2005-2018. [cit. 11. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>
48. Publicitní činnost. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019 [cit. 18. 01. 2019]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Narodni-organ-pro-koordinaci/Publicita>

49. ŠANTA, J., ČANDA A., Subvenční podvod – de lege lata/de lege ferenda. *Ucps.sk* [online]. Učená právnická společnost, publikováno dne 14. 09. 2014 [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/SUBVENCNY_PODVOD
50. TIBITANZLOVÁ, A. Sankcionování právnických osob a praxe českých trestních soudů. *Bulletin-advokacie.cz*. [online]. Publikováno dne 07. 11. 2016 [cit. 07. 03. 2019] Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/sankcionovani-pravnickych-osob-a-praxe-ceskych-trestnich-soudu?browser=mobi>
51. VÁLOVÁ, I. Kriminalita klesla za dvacet let téměř o polovinu, objasněnost trestných činů opět stoupá. *ceska-justice.cz* [online]. Media Network s.r.o. © 2018, publikováno 16. 02. 2018 [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/02/kriminalita-klesla-za-dvacet-let-temer-polovinu-objasnenost-trestnych-cinu-opet-stoupa/>
52. VÁVRA. L. Kolik dotací, tolik trestů? *Pravniprostor.cz* [online]. Publikováno dne 25. 04. 2016 [cit. 26. 2. 2019] Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/kolik-dotaci-tolik-trestu-cast1>
53. Vyjednávání po třech letech skončilo, Česká republika se dohodla s Bruslem. *Mmr.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019, publikováno 11. 08. 2014 [cit. 07. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Pro-media/Tiskove-zpravy/2014/Vyjednavani-po-trech-letech-skoncilo,-Ceska-republ>
54. What is Horizon 2020? *ec.europa.eu* [online]. European Commission 2019 [cit. 08. 02. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>
55. What we do. What is OLAF. *Ec.europa.eu* [online]. Evropská komise. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/mission_en

56. 10 kroků k získání dotace. *Dotaceeu.cz* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2018 [cit. 14. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

Právní předpisy

57. Evropské právo. *Úplné znění Smlouvy o Evropské unii*, Edice ÚZ, Ostrava: Nakladatelství Sagit, a.s., 2017, 368 s. ISBN 978-80-7488-257-9
58. Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii [cit. 26. 02. 2019]. Dostupný z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2803%29>
59. NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017 provádění posílené spolupráce při zřízení Evropského úřadu pro veřejnou žalobu (dále jen "EPPO"). In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 28. 02. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0363:FIN:CS:PDF>
60. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. (dále také „Obecné nařízení“). In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 20. 01. 2019]. Dostupné z: <https://eur.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R1303;>

61. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
62. Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
63. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
64. Zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
65. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
66. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
67. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
68. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
69. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

70. Nařízení vlády č. 471/2017 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
71. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
72. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
73. Zákon č. 456/2011 Sb., o finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
74. Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
75. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
76. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
77. Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
78. Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

79. Vyhláška č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
80. Zákon č. 71/1967 Zb., o správnom konaní (správny poriadok). Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901>
81. Zákon č. 300/2005 Trestný zákon. Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20190220#predpis.cast-druha>
82. Zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia edičných činností, redakcia Slov-Lex [cit. 11. 03. 2019]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/523/20190101>

Metodiky a pokyny

83. Metodika finančných toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 - 2013 (s účinností od 1. dubna 2014). *Mfcr.cz* [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupný z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2014/metodika-financnich-toku-a-kontroly-prog-17121>
84. Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014–2020. [cit. 17. 02. 2019]. Dostupný z:

<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2018/metodicky-pokyn-financnich-toku-programu-32694>

85. Daně. Legislativa a metodika. Pokyn GFR D-38 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně. Č. j.: 74816/18/7500-30091 ze dne 6. 12. 2018. *Financnisprava.cz* [online]. Finanční správa ČR. 2013 - 2018 [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/legislativa-a-metodika/pokyny-d/casove-cleneni>
86. Daně. Legislativa a metodika. Pokynu č. GFR – D – 17 k rozhodování ve věci žádostí o prominutí odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně Č. j. 17493/14/7000-51000 ze dne 29. 8. 2014. *Financnisprava.cz* [online]. Finanční správa ČR. 2013 - 2019 [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn_GFR-D-17.pdf
87. Důvodová zpráva k Směrnici o trestněprávní ochraně finančních zájmů EU. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 23. 02. 2019]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0363:FIN:CS:P_DF
88. Sněmovní tisk 323/0, část č. ¼ Novela z. - trestní zákoník. *Psp.cz* [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, © 2019 [cit. 03. 03. 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=323&ct1=0>

Judikatura

89. Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 18. 6. 2015, sp. zn. III.ÚS 199/15. *nalus.usoud.cz* [online]. Ústavní soud © 2006 AutoCont CZ, a.s. [cit. 25.

02. 2019]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-199-15>
90. Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. II.ÚS 244/15. *nalus.usoud.cz* [online]. Ústavní soud © 2006 AutoCont CZ, a.s. [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=89299&pos=1&cnt=1&typ=result>
91. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 8. 11. 2017, sp. zn. 10 Afs 86/2017. [cit. 12. 02. 2019]. *Nssoud.cz* [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018 Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2017/008610Afs_1700042_20171116145433_prevedeno.pdf
92. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 18. 4. 2017, sp. zn. 6 Afs 270/2015 - 48. [cit. 27. 02. 2019]. *Nssoud.cz* [online]. Nejvyšší správní soud, © 2013-2018. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2015/0270_6Afs_1500048_20170504093758_prevedeno.pdf
93. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 ICdo 3/2016. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018. [cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/FF6F6D34CE339BA6C12582CC00315AB3?openDocument&Highlight=0,
94. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 95/2014-46 ze dne 31. 03. 2015, JUD353478CZ [cit. 10. 12. 2018]. Dostupné z: Aspi [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
95. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2Afs 208/2016-52 ze dne 14. 07. 2017, JUD353478CZ [cit. 10. 12. 2018]. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR

96. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 3. 2013, sp. zn. 7 Tdo 1463/2012. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/F1D273E063D648F3C1257B63004277A0?openDocument&Highlight=0.
97. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. 5 Tdo 309/2011. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6E002D372AE2A02AC1257A4E0065BC76?openDocument&Highlight=0.
98. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 5 Tdo 253/2011-74. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/11A8B4677B25AA89C1257A4E00691B84?openDocument&Highlight=0.
99. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 3 Tdo 371/2013-149. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/9456B07A3A642B44C1257BF7004A4343?openDocument&Highlight=0.
100. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 9. 2014, sp. zn. 3 Tdo 736/2014-41. *Nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018 [cit. 25. 02. 2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/35AB435561C486DAC1257D91002BA1EA?openDocument&Highlight=0.
101. Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 12. 2015, sp. zn. 5 To 109/2015 ze dne 02. 12. 2015. JUD350058CZ [cit. 26. 02. 2019]. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR
102. Rozhodnutí (Stanovisko) Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. Tpjn 300/2017. *nsoud.cz* [online]. Nejvyšší soud, © 2018

[cit. 26. 02. 2019]. Dostupné z:
http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/0181F62C16B6498DC12582A200306333?openDocument&Highlight=0,

Přílohy

Příloha č. 1

Statistická ročenka kriminality dotačního podvodu za období 2013-2016.

Příloha č. 2

Výše odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně celkem ve veřejné správě za roky 2010–2017.

Všechny přílohy jsou součástí archivu závěrečné práce.